

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

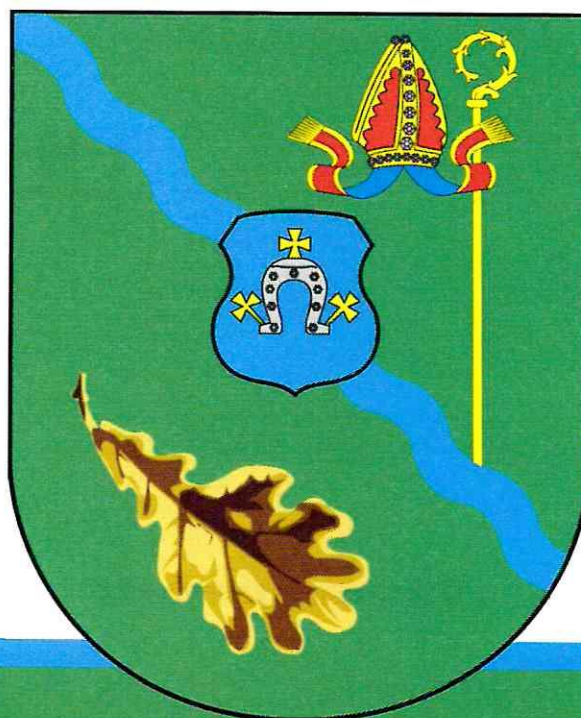
Załącznik nr 1

Do Uchwały Nr XIX.133.2026

Rady Gminy Dąbrówka

Z dnia 23 lutego 2026 r.

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Dąbrówka na lata 2026-2030

DĄBRÓWKA | 2025

Dokument opracowany przez:

Gmina Dąbrówka

ul. Tadeusza Kościuszki 14, Dąbrówka

<https://www.dabrowka.net.pl/>

Przy wsparciu:

Mazowieckie Centrum

Polityki Społecznej

ul. Grzybowska 80/82

00-844 Warszawa

www.mcps.com.pl

Utila Sp. z o.o.

ul. Łotewska 17 lok. 01

03-918 Warszawa

www.utila.pl

Dąbrówka, wrzesień 2025

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Plan powstał w ramach projektu

„Dla Ciebie, dla mnie, dla nas – rozwój usług społecznych na Mazowszu”

prowadzonego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027

współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus

Priorytet IV. Spójność społeczna i zdrowie

Działanie 04.13 Wysokiej jakości system włączenia społecznego

PRZEWODNICZĄCA
Rady Gminy Dąbrówka

Anna Katarzyna Kurek

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów.....	6
1. Wstęp.....	7
2. Uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych i programowych	9
3. Diagnoza.....	11
3.1. Charakterystyka Dąbrówki.....	11
3.1.1. Struktura społeczna	11
3.1.2. Główne problemy społeczne	14
3.2. Zasoby Dąbrówki.....	14
3.2.1 Istniejące na terenie Dąbrówki zasoby, podmioty i organizacje oraz usługi społeczne ..	15
Pozostałe zasoby pomocy społecznej gminy Dąbrówka.....	22
3.2.2. Usługi świadczone w środowisku	29
3.3. Diagnoza potrzeb wybranych grup docelowych w podziale na obszary wsparcia.....	37
3.4. Analiza potrzeb	43
3.4.1. Potrzeby w zakresie świadczonych usług oraz usługi deficytowe	43
3.4.2. Bariery realizacji usług społecznych.....	45
4. Plan rozwoju usług społecznych.....	46
4.1. Osoby starsze.....	47
4.2. Osoby z niepełnosprawnościami i w kryzysie zdrowia psychicznego	50
4.3. Dziecko i rodzina	52
5. Zestawienie potencjalnych źródeł finansowania	54
6. Systemy monitorowania i oceny	65
6.1. Wskaźniki rezultatu i produktu.....	65
6.2. Opis systemu monitorowania realizacji planu i osiągnięcia wskaźników	71
6.3. Ocena skuteczności i efektywności planu (ewaluacja).....	71
7. Spis elementów graficznych	73
7.1. Tabele.....	73
7.2. Wykresy	73
7.3. Mapy	73

WYKAZ SKRÓTÓW

BDL GUS – Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

DPS – Dom Pomocy Społecznej

EFS+ - Europejski Fundusz Społeczny Plus

FEM – Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027

FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

GUS – Główny Urząd Statystyczny

JST – Jednostka samorządu terytorialnego

LPDI – Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych

MCPS – Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej

MRPIPS – Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

NGO – Organizacja pozarządowa

NSP 2021 – Narodowy Spis Powszechny 2021

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej

OW – Ośrodek wsparcia

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PUP – Powiatowy urząd pracy

UE – Unia Europejska

UM – Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie

1. WSTĘP

Niniejszy Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych na lata 2026-2030 (Plan) stanowi odpowiedź na zmieniające się potrzeby mieszkańców gminy, wyzwania społeczno-demograficzne oraz zmiany jakie zaszły w sposobie prowadzenia polityki społecznej w ostatnich latach.

Przez dekady wsparcie z pomocy społecznej kierowane było przede wszystkim do grup defaworyzowanych, osób wykluczonych, doświadczających kryzysu, czy też mających trudności z adaptacją do życia społecznego. Obecnie obserwujemy zmianę w prowadzeniu polityki społecznej i rozszerzanie zakresu jej oddziaływania na wszystkich mieszkańców lokalnych społeczności. Cele tej polityki koncentrują się na budowie społeczeństwa dobrobytu z otwartym dostępem do usług społecznych świadczonych na poziomie lokalnym zgodnie z potrzebami mieszkańców i ich możliwościami finansowymi. Tak wyznaczone priorytety osiągnąć można tylko poprzez konsekwentną integrację i koordynację działań różnych systemów (w tym m.in. pomocy społecznej, zdrowia czy edukacji) oraz systematyczne planowanie w oparciu o dowody pochodzące m.in. z diagnozy lokalnej oraz analizy potrzeb. Wykraczanie poza instytucjonalne ramy pomocy społecznej jest więc jednym z fundamentów przedstawianego Planu, natomiast kluczowym jego założeniem jest konsekwentne realizowanie idei rozwoju usług świadczonych w miejscu zamieszkania jako alternatywy dla rozwiązań instytucjonalnych. Nie oznacza to zamykania istniejących placówek tylko planowy rozwój alternatywnych wobec nich usług tak, aby to ostatecznie mieszkaniac wybrał zgodne ze swoimi preferencjami rozwiązanie. Ważne jest też, aby ofertę usług planować w oparciu o sprawdzone modele, których skuteczność została potwierdzona w nauce i praktyce, przy zachowaniu elastyczności w dopasowywaniu rozwiązań do zmieniających się potrzeb i preferencji odbiorców.

Plan został opracowany na lata 2026-2030 przez samorząd gminy we współpracy z pracownikami Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, przy udziale grona ekspertów i przedstawicieli organizacji pozarządowych działających w regionie. Dokument przygotowano w oparciu o diagnozę sytuacji i potrzeb lokalnych, Strategię Rozwoju Usług Społecznych, politykę publiczną do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.), Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Mazowieckiego (RPDI), Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego na lata 2023-2025, a także z uwzględnieniem innych europejskich, krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych.

Plan określając główne kierunki zmian w systemie usług społecznych odpowiada na zdiagnozowane wyzwania, w tym w szczególności te związane ze zmianami demograficznymi skutkującymi postępującym procesem starzenia się społeczeństwa i wzrostem liczby osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Ponadto określa kierunki zmian w obszarze świadczenia usług dla dzieci i ich rodzin, osób z niepełnosprawnościami oraz osób z zaburzeniami psychicznymi i w kryzysie

zdrowia psychicznego. W trakcie jego przygotowywania wzięto pod uwagę sytuację i prognozowane zmiany na rynku pracy, przeobrażenia w obrębie rodziny, wyzwania związane z zaspokajaniem potrzeb edukacyjnych i kulturalnych mieszkańców, a także ryzyka socjalne i procesy prowadzące do wzrostu zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Dokument obejmuje sześć rozdziałów składających się na dwie zasadnicze części – diagnostyczną i wdrożeniową. W części pierwszej (rozdział drugi i trzeci) zawarto uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych i programowych, diagnozę i analizę potrzeb (zawierającą dane na temat sytuacji demograficznej i społecznej gminy, problemów społecznych oraz realizowanych usług), a także inwentaryzację zasobów jakimi dysponuje lokalny system pomocy społecznej. Druga część – wdrożeniowa (rozdziały od czwartego do szóstego), zawiera zarówno opis planowanych do realizacji działań (podzielonych na 3 obszary interwencji: 1. osoby starsze, 2. osoby z niepełnosprawnościami i w kryzysie zdrowia psychicznego, 3. dziecko i rodzina) oraz opis systemu jego monitorowania i oceny. Dokument zawiera również spis skrótów oraz słownik kluczowych pojęć ułatwiający zrozumienie charakteru i specyfiki poszczególnych usług.

Oddajemy plan z przekonaniem, że dzięki jego realizacji w naszej gminie powstaną warunki do przyjaznego i optymalnego rozwoju usług środowiskowych zaspakajających potrzeby naszych mieszkańców zarówno w obszarze profilaktyki, jak i wsparcia. Będziemy monitorować proces jego realizacji, a także konsekwentnie mobilizować wszystkie jednostki samorządu terytorialnego do realizacji i stymulacji podjętych w nim ustaleń.

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH I PROGRAMOWYCH

Powiązanie celów strategicznych gminy z dokumentami krajowymi i regionalnymi jest istotne dla zapewnienia spójności działań rozwojowych oraz efektywnego wykorzystania dostępnych zasobów. Umożliwia to lepsze dostosowanie lokalnych inicjatyw do priorytetów krajowych i wojewódzkich, co sprzyja zwiększeniu skuteczności podejmowanych działań oraz ułatwia pozyskiwanie środków zewnętrznych.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie celów Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Dąbrówka na lata 2026-2030 z celami Strategii rozwoju usług społecznych - polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.), Regionalnym Planem Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Mazowieckiego na lata 2023-2025 oraz Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dąbrówka na lata 2022-2028.

Ponadto, Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Dąbrówka na lata 2026-2030 został opracowany zgodnie z Ogólnopolskimi Wytycznymi Tworzenia Lokalnych Planów Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych, co zapewnia jego spójność z krajowymi standardami planowania i realizacji polityki społecznej.

Tabela 1. Powiązanie celów Planu z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla

Dokument	Zgodność
Strategia Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 roku)	<p>Cele wyznaczone w Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych gminy Dąbrówka na lata 2026-2030 są zgodne z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel strategiczny 1: Zwiększenie udziału rodzin i rodzinnych form pieczy zastępczej w opiece i wychowaniu dzieci. • Cel strategiczny 2. Zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczącego usługi społeczne dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu • Cel strategiczny 3. Włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia sprawności • Cel strategiczny 4. Stworzenie skutecznego systemu usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi
Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa	<p>Cele wyznaczone w Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych gminy Dąbrówka na lata 2026-2030 są zgodne z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel 1 Zintegrowanie regionalnych celów i działań operacyjnych dotyczących rozwoju usług społecznych oraz procesu deinstytucjonalizacji w spójny proces działań adresowanych przede wszystkim do podmiotów lokalnych, odpowiedzialnych za

Dokument	Zgodność
Mazowieckiego na lata 2023-2025	<p>organizowanie, dostarczanie i finansowanie tych usług ze środków własnych lub z innych źródeł, w tym z budżetu państwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel 2 Silniejsze powiązanie dostępnych źródeł finansowania, w szczególności funduszy europejskich, a także innych źródeł finansowych dostępnych w województwie z regionalnymi i lokalnymi celami i działaniami w obszarze usług społecznych. • Cel 3 Wytyczenie oczekiwanych kierunków rozwoju usług i deinstytucjonalizacji na poziomie lokalnym i ponadlokalnym m.in. poprzez działania finansowe
Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Dla Powiatu Wołomińskiego Na Lata 2023–2025	<p>Cele wyznaczone w Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych gminy Dąbrówka na lata 2026-2030 są zgodne z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel strategiczny 1. Funkcjonujący system wsparcia dla rodzin i dzieci, w tym dzieci z niepełnosprawnościami oraz otoczenia rodzin wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, implementujący rozwój usług środowiskowych • Cel strategiczny 2. Osoby z niepełnosprawnościami włączone w życie społeczne i zawodowe w środowisku lokalnym • Cel strategiczny 3. Zwiększona dostępność i podniesiona jakość usług realizowanych na rzecz seniorów i ich opiekunów • Cel strategiczny 4. Poprawiony poziom dobrostanu osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez zapewnienie dostępu do zróżnicowanych form pomocy i wsparcia oraz zapobieganie ich stygmatyzacji i wykluczeniu
Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Dąbrówka na lata 2022-2028	<p>Cele wyznaczone w Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych gminy Dąbrówka na lata 2026-2030 są zgodne z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel strategiczny 1. Budowa zintegrowanego systemu pomocy społecznej i wspieranie lokalnych służb pomocowych • Cel strategiczny 2. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz wsparcie osób i rodzin w kryzysie • Cel strategiczny 3. Budowa zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień dla młodzieży, rodzin i innych wymagających interwencji grup • Cel strategiczny 4. Rozwijanie kompetencji wychowawczych oraz rozwijanie form wsparcia rodzin przy uwzględnieniu ich kluczowej roli w wychowaniu dzieci • Cel strategiczny 5. Zwiększenie aktywności społecznej i integracja z lokalną społecznością osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Źródło: opracowanie własne

3. DIAGNOZA

3.1.CHARAKTERYSTYKA DĄBRÓWKI

Dąbrówka jest gminą wiejską znajdującą się w powiecie wołomińskim w centralnej części województwa mazowieckiego. Dąbrówka sąsiaduje z gminami Klembów, Radzymin i Tłuszcz z powiatu wołomińskiego oraz z gminami Zabrodzie i Somianka z powiatu wyszkowskiego. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii gmina Dąbrówka obejmuje powierzchnię 109,05 km². Przebieg granic gminy Dąbrówka przedstawia poniższa **Mapa 1**.

Mapa 1. Granice gminy Dąbrówka

Źródło: Geoportal

3.1.1. STRUKTURA SPOŁECZNA

W 2024 roku gmina Dąbrówka charakteryzowała się ogólną liczbą ludności na poziomie 8 700 osób. Nie występują istotne różnice w podziale populacji ze względu na płeć. Biorąc pod uwagę lata 2022–2024 nastąpił wzrost ogólnej liczby ludności o 1,63%. W przypadku liczby kobiet w analizowanym okresie odnotowano wzrost o 1,81%, natomiast w przypadku mężczyzn był to wzrost o 1,47%. Szczegółowe dane dotyczące liczby ludności gminy Dąbrówka w latach 2022-2024 przedstawia poniższa **Tabela 2**.

Tabela 2. Liczba ludności w podziale na płeć w latach 2022-2024

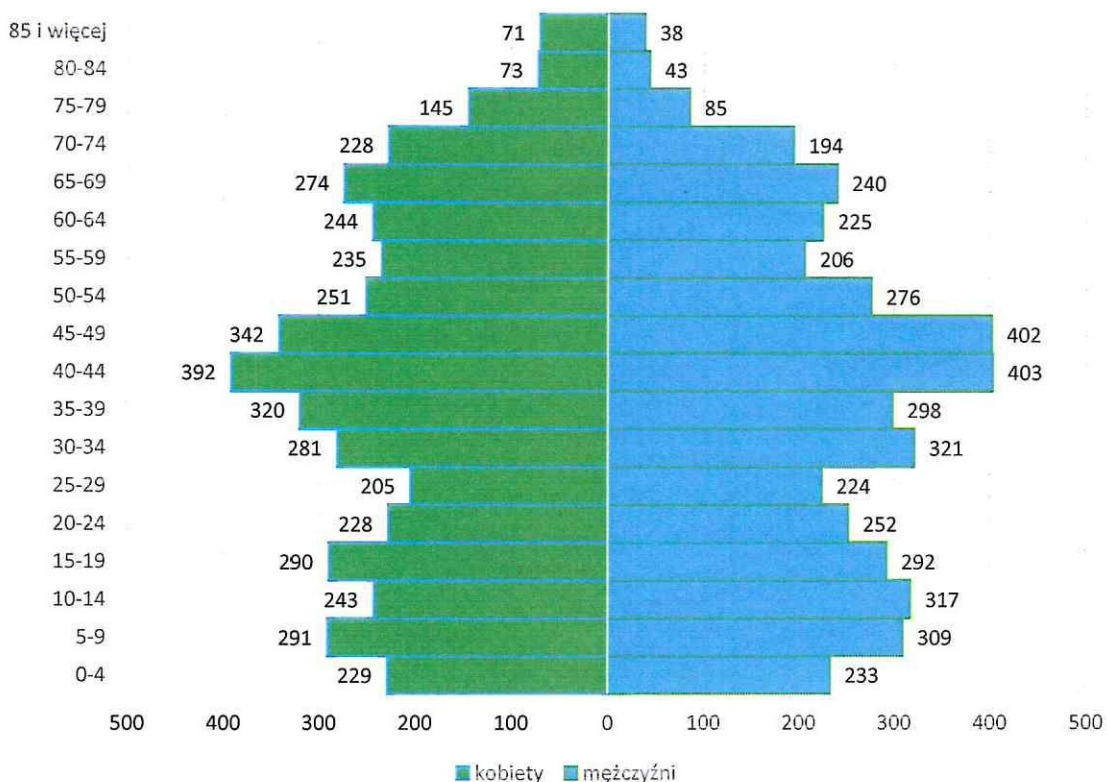
Liczba ludności ogółem			Mężczyźni			Kobiety		
2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024

8 560	8 651	8 700	4 295	4 327	4 358	4 265	4 324	4 342
-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W 2024 roku najliczniejszą grupę mieszkańców gminy Dąbrówka stanowiły osoby w wieku 40-44 (795 osób) oraz w wieku 45-49 (744 osób). Najmniej mieszkańców było w najstarszych przedziałach wiekowych 85 lat+ (109 osób) oraz 80-84 więcej lat (116 osób). W grupach powyżej 60 roku życia dominowały liczebnością kobiety, w młodszych przedziałach dominowali mężczyźni. Szczegółowe dane dotyczące liczby mieszkańców gminy Dąbrówka w podziale na płeć oraz grupę wieku w 2024 roku przedstawia poniższy **Wykres 1**.

Wykres 1. Piramida wieku i płci w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W latach 2022–2024 odnotowano wzrost współczynnika obciążenia demograficznego osobami starszymi o 3,38%. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2024 na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadają 24,5 osoby w wieku poprodukcyjnym. Wzrasta również saldo migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. W latach 2022–2024 nastąpił wzrost wartości z poziomu 8,8 w 2022 roku, przez 9,1 w 2023 roku, po 10,4 w 2024 roku. Szczegółowe dane dotyczące współczynnika obciążenia demograficznego oraz salda migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców przedstawia poniższa **Tabela 3**.

Tabela 3. Inne wskaźniki demograficzne

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi ¹			Saldo migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców ²		
2022	2023	2024	2022	2023	2024
23,7	24,3	24,5	8,8	9,1	10,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Najliczniejszą grupą mieszkańców gminy Dąbrówka pod względem poziomu wykształcenia stanowią osoby posiadające wykształcenie średnie i policealne (26,90%) oraz zasadnicze zawodowe lub branżowe (18,95%). Mniejszą grupą są osoby o wyższym (15,49%) oraz podstawowym (14,33%). Najmniejsza liczba osób posiada wykształcenie gimnazjalne (2,46%) lub podstawowe nieukończone (3,39%). Szczegółowe dane dotyczące poziomu wykształcenia mieszkańców gminy Dąbrówka w 2021 roku przedstawia poniższa **Tabela 4**.

Tabela 4. Poziom wykształcenia w 2021 roku

Wykształcenie	Liczba osób	Procent ogólnej liczby mieszkańców
Wyższe	1 314	15,49%
Średnie i policealne	2 282	26,90%
Zasadnicze zawodowe/ branżowe	1 608	18,95%
Gimnazjalne	209	2,46%
Podstawowe	1 216	14,33%
Podstawowe nieukończone	288	3,39%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego 2021

W 2024 roku w gminie Dąbrówka zarejestrowane były 184 osoby bezrobotne, co stanowiło 2,11% ogólnej liczby mieszkańców gminy. W porównaniu do roku 2022 odnotowano wzrost o 0,03 pp. W przypadku mężczyzn w analizowanym okresie nastąpił spadek poziomu bezrobocia o 0,19 pp. ogólnej liczby mieszkańców, natomiast w przypadku kobiet odnotowano wzrost o 0,27 pp. Szczegółowe dane dotyczące poziomu bezrobocia w gminie Dąbrówka w latach 2022-2024 przedstawia poniższa **Tabela 5**.

Tabela 5. Poziom bezrobocia w latach 2022-2024

Bezrobocie rejestrowane	Liczba osób			Procent ogólnej liczby mieszkańców		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Ogółem	178	172	184	2,08%	1,99%	2,11%
Mężczyźni	102	99	95	2,37%	2,29%	2,18%
Kobiety	76	73	89	1,78%	1,69%	2,05%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

¹ Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na każde 100 osób w wieku produkcyjnym.

² Migracje na pobyt stały poza jednostkę w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców.

3.1.2. GŁÓWNE PROBLEMY SPOŁECZNE

W 2024 roku w gminie Dąbrówka najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej była przemoc domowa. Świadczenia z tego tytułu otrzymało 99 osób, co stanowi 1,14% ogólnej liczby mieszkańców. Kolejnymi najczęściej występującymi powodami było: ubóstwo (68 osób) oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (66 osób). W porównaniu do 2022 roku odnotowano wzrost liczby przyznawanych świadczeń z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (o 21 osób), potrzeby ochrony macierzyństwa (o 13 osób), w tym wielodzietność (o 12 osób). W kontekście przemocy domowej odnotowano wzrost o 8 osób. W przypadku większości pozostałych powodów liczba osób otrzymujących świadczenia pomocy społecznej uległa zmniejszeniu lub utrzymała się na tym samym poziomie. Szczegółowe dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie Dąbrówka w latach 2022-2024 przedstawia poniższa **Tabela 6**.

Tabela 6. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2022-2024

Powód	Liczba osób			Procent ogólnej liczby mieszkańców		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Ubóstwo	76	71	68	0,89%	0,82%	0,78%
Bezdomność	1	4	1	0,01%	0,05%	0,01%
Potrzeba ochrony macierzyństwa	2	9	15	0,02%	0,10%	0,17%
- w tym wielodzietność	0	5	12	0,00%	0,06%	0,14%
Bezrobocie	41	32	24	0,48%	0,37%	0,28%
Niepełnosprawność	48	38	51	0,56%	0,44%	0,59%
Długotrwała lub ciężka choroba	49	33	40	0,57%	0,38%	0,46%
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	45	58	66	0,53%	0,67%	0,76%
- w tym rodziny niepełne	12	33	27	0,14%	0,38%	0,31%
- w tym rodziny wielodzietne	8	15	38	0,09%	0,17%	0,44%
Przemoc domowa	91	91	99	1,06%	1,05%	1,14%
Alkoholizm	19	16	15	0,22%	0,18%	0,17%
Narkomania	4	0	0	0,05%	0,00%	0,00%
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	1	1	0,00%	0,01%	0,01%
Zdarzenie losowe	6	2	4	0,07%	0,02%	0,05%
Sytuacja kryzysowa	1	4	0	0,01%	0,05%	0,00%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRIPS-03 oraz BDL GUS

3.2. ZASOBY DĄBRÓWKI

3.2.1 ISTNIEJĄCE NA TERENIE DĄBRÓWKI ZASOBY, PODMIOTY I ORGANIZACJE ORAZ USŁUGI SPOŁECZNE

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ, W TYM KLUB SENIOR+

W gminie Dąbrówka działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przy ulicy Tadeusza Kościuszki 14 w Dąbrówce, który realizuje działania na rzecz wszystkich grup społecznych. W gminie Dąbrówka prowadzony był także ośrodek wsparcia - Klub Senior+, a jego usług korzystało średniomiesięcznie 15 osób powyżej 60 r.ż. Z końcem 2023 r. w związku z zakończeniem trwałości projektu zakończono działalność Klubu Senior+. Uczestnicy Klubu powołali Stowarzyszenie, które funkcjonuje w udostępnionym przez gminę Dąbrówka lokalu.

W 2022 roku objętych pomocą społeczną na terenie gminy Dąbrówka zostało 174 rodziny, w których było łącznie 375 osób. W roku 2023 było to 116 rodzin (261 osób w rodzinach), natomiast w 2024 roku liczba rodzin wyniosła 183, a osób w rodzinach – 397. Z Działu Świadczeń Rodzinnych w tych samych latach 2022-2024 korzystało więcej rodzin, natomiast zauważalna była tendencja spadkowa – w 2022 roku było to 414 rodzin, w 2023 – 382, natomiast w 2024 roku – 333 rodziny .

Liczba zatrudnionego personelu w OPS w 2024 roku wyniosła 9 (9,00 etatów), a w 2023 i 2022 było to odpowiednio 12 (12,00 etatów) i 11 (11,00 etatów). Wskaźnik liczby personelu w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wyniósł w 2024 roku 1,03, w 2023 było to 1,39, a w 2022 – 1,29.

Koszt utrzymania OPS w 2024 roku wyniósł 1 129 401,81 zł, co było wartością wyższą w stosunku do 2022 o 26,16%. Podstawowe informacje dotyczące Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrówce przedstawia poniższa **Tabela 7**.

Tabela 7. Podstawowe informacje o Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dąbrówce

Informacja	Ośrodek Pomocy Społecznej (w podziale na działy)					
	Dział Pomocy Społecznej – pomoc społeczna			Dział Świadczeń Rodzinnych – świadczenia rodzinne		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Liczba rodzin korzystających	173	174	183	418	382	339
Liczba osób w rodzinach	394	375	397	729	646	628
Informacja	Ośrodek Pomocy Społecznej (ogółem)					
	2022		2023		2024	
Liczba personelu - ogółem	11		12		9	
- w przeliczeniu na etaty	11,00		12,00		9,00	
- w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców	1,29		1,39		1,03	

Wymiar świadczonych usług	w godzinach pracy jednostki	w godzinach pracy jednostki	w godzinach pracy jednostki
Jednostka prowadząca	Gmina	Gmina	Gmina
Koszty utrzymania [zł]	895 226,00	1 078 175,00	1 129 401,81

Opracowanie własne na podstawie danych własnych Gminy oraz raportów MRiPS-05, MRiPS-06

Zatrudnieni w GOPS pracownicy posiadają wysokie kwalifikacje zawodowe, jak i zdolności interpersonalne do pracy z osobami znajdującymi się w trudnej sytuacji życiowej z terenu Gminy Dąbrówka. Pracownicy socjalni posiadają odpowiednie przygotowanie zawodowe wymagane przepisami ustawy o pomocy społecznej. Informacje dotyczące kwalifikacji zatrudnionej kadry GOPS w Dąbrówce przedstawia poniższa **Tabela 8**.

Tabela 8. Zatrudniona kadra GOPS w 2023 - 2024 roku i jej kwalifikacje

Kadra GOPS	2023	2024
Kadra kierownicza	1	1
wykształcenie wyższe	1	1
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	1	1
Pracownicy socjalni	5	5
wykształcenie wyższe	5	5
specjalizacja 1-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	3	3
specjalizacja 2-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	0	0
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	1	0
Pozostali pracownicy	6	3
wykształcenie wyższe	3	2
wykształcenie średnie	2	1
wykształcenie inne	1	0
Pracownicy zatrudnieni w ramach umowy cywilnoprawnej (kierownik Klubu Senior+, animator zajęć w Klubie Senior+, asystent rodziny, asystenci osobiści osoby niepełnosprawnej, pracownicy realizujący usługi opiekuńcze i inni)	18	14

Źródło: opracowanie własne

Na terenie gminy do końca 2023 roku funkcjonował ośrodek wsparcia – Klub Senior+, z którego usług korzystało średniomiesięcznie 15 osób powyżej 60. roku życia, w wymiarze 32 godziny w miesiącu. Koszt utrzymania Klubu w ostatnim roku funkcjonowania wyniósł 57 753,92 zł. W związku z zakończeniem trwałości projektu jego działalność została zakończona, a uczestnicy Klubu powołali Stowarzyszenie, które obecnie działa w lokalu udostępnionym przez gminę.

Tabela 9. Podstawowe informacje o Klubie Senior+

Informacja	2022	2023	2024
Liczba miejsc	15	15	x
Liczba rodzin korzystających	15	15	x

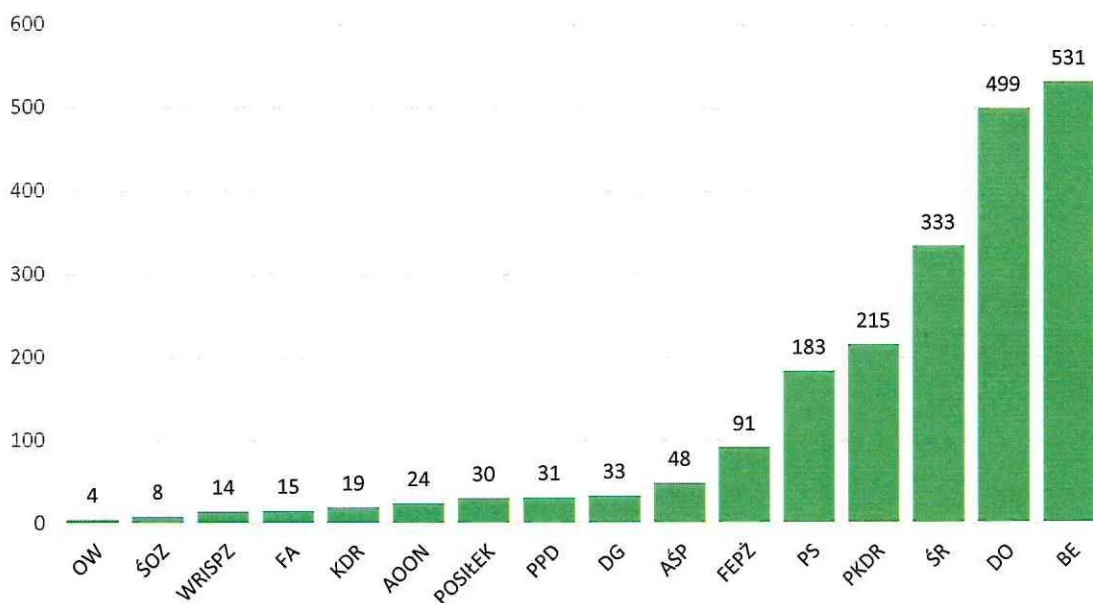
Liczba personelu - ogółem	2	2	x
- w przeliczeniu na korzystających mieszkańców	1,75	1,73	x
Wymiar świadczonych usług	32 godz./mies.	32 godz./mies.	x
Jednostka prowadząca	Gmina	Gmina	x
Koszty utrzymania [zł]	59 782,48	57 753,92	x

Opracowanie własne na podstawie danych własnych Gminy oraz raportów MRiPS-05, MRiPS-06

KORZYSTAJĄCY ZE WSPARCIA GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Poniższy wykres prezentuje liczbę rodzin korzystających ze wsparcia GOPS w 2024 roku z podziałem na poszczególne zadania. Należy wywnioskować, że liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodka utrzymuje się na wysokim poziomie. Trudno natomiast oszacować całkowitą liczbę korzystających ze wsparcia jednostki z uwagi na to, że część rodzin korzysta z kilku rodzajów wsparcia zaś inne tylko z jednego.

Wykres 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS w 2024 roku*

Źródło: opracowanie GOPS

Objaśnienia do wykresu:

OW – Program „Opieka wychnieniowa”	POSILEK - Program „Posiłek w szkole i w domu”
ŚOZ – świadczenia opieki zdrowotnej finansowane ze środków publicznych	PPD – przeciwdziałanie przemocy domowej
WRISPZ – wsparcie rodziny i system pieczy zastępczej	DG – dodatek gazowy
FA – fundusz alimentacyjny	AŚP – Akcja Świąteczna Paczka
KDR – Karta Dużej Rodziny	FEPŻ - Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową
AOON – Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”	PS – pomoc społeczna
	PKDR – powiatowa karta dużej rodziny
	ŚR – Świadczenie rodzinne

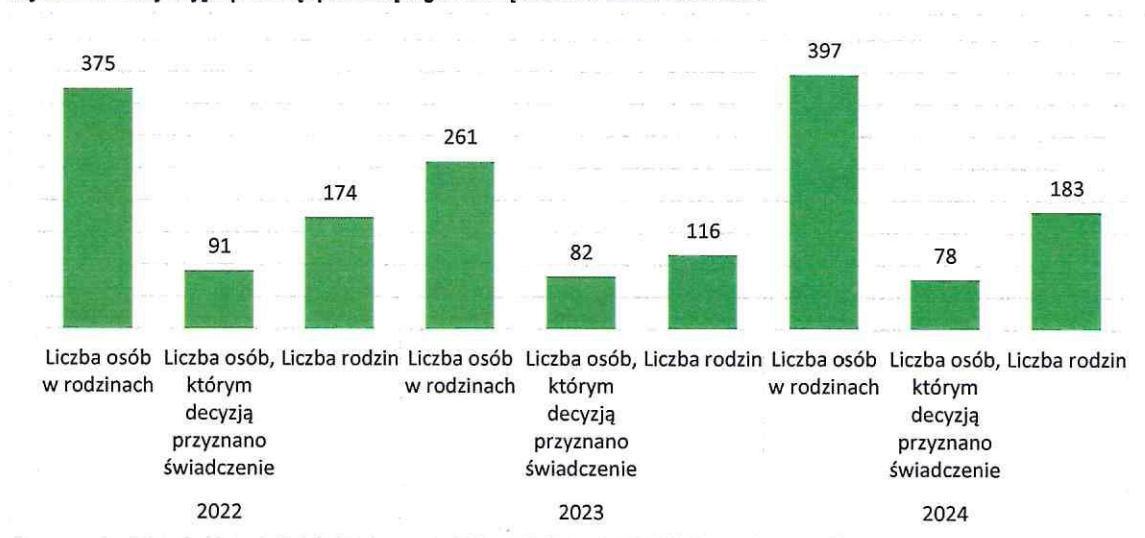
* Wykres nie uwzględnia realizacji Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w ramach którego objęto wsparciem 1545 osób w rodzinach (dane: sprawozdanie KCPU).

Dane szczegółowe dotyczące liczby osób i rodzin objętych pomocą społeczną na terenie gminy Dąbrówka w latach 2022-2024 przedstawia poniższy wykres. Na podstawie przedstawionego wykresu można wywnioskować, że liczba osób, którym przyznano świadczenie decyzyjnie maleje. Powyższe oznacza, że coraz większą grupę klientów stanowią osoby/rodziny oczekującej wsparcia i

pomocy w ramach pracy socjalnej, która realizowana jest bez konieczności wydania decyzji administracyjnej. Porównywalna jest w roku sprawozdawczym liczba rodzin do roku ubiegłego. Ilości rodzin i osób w rodzinach korzystających ze wsparcia finansowego w ramach systemu pomocy społecznej ulega wahaniom. Należy pamiętać, że część z tych rodzin korzysta ze wsparcia w ramach innych programów pomocowych takich jak, Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”, „Opieka wytchnieniowa”, oraz pomoc żywnościowa w ramach Programów POPŻ - aktualnie FEPŻ.

W 2024 roku tylko z systemu pomocy społecznej skorzystało 183 rodziny (397 osób w rodzinach), co stanowi 4,8% wszystkich mieszkańców gminy Dąbrówka. W 2022 roku wskaźnik ten był nieco niższy i wynosił 4,6%, zaś w 2023 roku kształtował się na poziomie 3,2%. Z powyższego wynika, iż w przeciągu 3 lat procentowy udział osób objętych pomocą społeczną w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców zmniejszył się o 0,2 pp. W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 28 osób, co oznacza spadek w stosunku do roku 2023 o 7 osób.

Wykres 3. Osoby objęte pomocą społeczną w gminie Dąbrówka w latach 2022-2024

Źródło: Sprawozdanie MRIPS-03 za 2022 2023 i 2024 rok

W latach 2022-2023 uległa zmniejszeniu liczba rodzin oraz liczba osób pobierająca świadczenia w postaci decyzji administracyjnej. Zwiększeniu natomiast uległa liczba rodzin korzystających pomocy udzielanej w postaci pracy socjalnej. Szczegółowe dane dotyczące liczby osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2022-2024 przedstawia poniższa **Tabela 10**

Tabela 10. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2022-2024

Rodzaj świadczeń	Liczba osób			Liczba rodzin		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Świadczenia ogółem, w tym:	91	82	78	65	61	60
Świadczenia pieniężne	58	51	52	56	51	52
Świadczenia niepieniężne	33	33	27	17	20	15

Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	0	0	0	0	0	0
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	91	82	78	65	61	60
Pomoc udzielana w ramach pomocy socjalnej	X	X	X	172	112	181

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu MRIPS-03

Dominującym typem rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej były rodziny wieloosobowe – było ich o 9 więcej niż rodzin jednoosobowych. Rodzin niepełnych było 25, rodzin z dziećmi było 58, a rodziny posiadające w swoich strukturach emerytów i rencistów – 62.

Tabela 11. Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej w podziale na typy rodzin

Typ	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Rodziny ogółem, w tym:	174	116	183	375	261	397
jednoosobowe	91	52	87	91	52	87
wieloosobowe	83	64	96	284	209	310
Rodziny z dziećmi	61	49	58	227	175	223
Rodziny niepełne	18	19	25	60	56	81
Rodziny emerytów i rencistów	30	25	62	59	44	94

Źródło: dane OPS

Łączna kwota świadczeń z pomocy społecznej przekazanych w ramach zadań własnych gminy Dąbrówka w 2024 roku wyniosła 329 282 zł. W porównaniu do roku 2022 był to wzrost łącznej kwoty świadczeń o 33%. Biorąc pod uwagę poszczególne rodzaje świadczeń największą kwotą 2024 roku charakteryzowały się zasiłki stałe (269 758 zł), z których korzystało 25 osób. Na powyższą sytuację miała wpływ zmiana przepisów prawa i zwiększenie wysokości tych świadczeń. Kolejnymi świadczeniami były zasiłki okresowe, z których skorzystało 12 rodzin, a ich koszt wyniósł 15 052 zł oraz wsparcia w postaci posiłków, których koszt wyniósł 11 254 zł. Szczegółowe dane dotyczące liczby rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w ramach zadań własnych w latach 2022-2024 w gminie Dąbrówka przedstawia poniższa **Tabela 12**.

Tabela 12. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w ramach zadań własnych w latach 2022-2024 wraz z kwotą świadczeń

Rodzaj świadczeń	Liczba osób			Liczba rodzin			Kwota świadczeń [PLN]		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Ogółem	91	82	78	65	61	60	247 492	255 695	329 282
W tym:									
Zasiłki stałe	25	26	25	25	26	25	185 690	170 960	269 758
Zasiłki okresowe	4	6	12	4	6	12	5 011	9 593	15 052
Schronienie	0	1	1	0	1	1	0	6 490	5 460
Posiłek	33	27	22	17	14	10	14 384	10 272	11 254
Ubranie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Usługi opiekuńcze – ogółem	0	5	4	0	5	4	0	18 975	3 050
Poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne, rodzinne)	X	X	X	1	0	0	X	X	X
Intenwencja kryzysowa	X	X	4	5	2	2	X	X	X
Praca socjalna	X	X	X	172	112	181	X	X	X

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu MR/PS-03

SPIS ZASOBÓW INSTYTUCJONALNYCH WSPOMAGAJĄCYCH DZIAŁANIA POMOCOWE

1. Instytucje pomocy społecznej i wsparcia rodziny

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce
- Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Dąbrówka
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dąbrówce
- Punkt Konsultacyjno-Informacyjny w Dąbrówce

2. Jednostki samorządu terytorialnego i administracji

- Urząd Gminy Dąbrówka
- Centrum Usług Wspólnych

3. Instytucje ochrony zdrowia i wsparcia psychologicznego

- Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wołominie
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tłuszczu i w Wołominie
- Poradnia Zdrowia Psychicznego i Poradnia Psychologiczna przy Centrum Medycznym im. Bitwy Warszawskiej 1920 r. w Radzyminie
- Placówki ochrony zdrowia w Dąbrówce i w Kuligowie

4. Instytucje bezpieczeństwa i wymiaru sprawiedliwości

- Komisariat Policji w Radzyminie
- Komenda Powiatowa Policji w Wołominie
- Sąd Rejonowy w Wołominie

5. Instytucje rynku pracy

- Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie, Filia w Radzyminie

6. Placówki oświatowe i wychowawcze

- Szkoła Podstawowa im. C.K. Norwida w Dąbrówce
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Bitwy Warszawskiej 1920 r. w Józefowie
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Guzowatce
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Adeli Goszczyńskiej w Wszeborach
- Przedszkole Samorządowe „Pod Wesołym Ekoludkiem” w Dręszewie
- Niepubliczne Przedszkole „Bajkowy świat” w Chajętach
- Niepubliczne Przedszkole „Wyspa malucha” we Wszeborach

7. Instytucje kultury i życia społecznego

- Gminne Centrum Kultury
- Gminna Biblioteka Publiczna w Dąbrówce i filia w Józefowie

8. Organizacje społeczne i grupy wsparcia

- Grupy wsparcia i samopomocowe: AA, Al-Anon
- Organizacje pozarządowe
- Ochotnicze Straże Pożarne

SPIS ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH DZIAŁAJĄCYCH NA TERENIE GMINY DĄBRÓWKA

1. Fundacje:

- Ekumeniczna Fundacja ad astra,
- Fundacja Całym Sercem – Nadzieja,
- Fundacja "Dziedzictwo Nadbużańskie",
- Fundacja na rzecz rozwoju edukacji i aktywności społecznej "HARMONIUSZ",
- Fundacja Razem w Chorobie,
- Fundacja Serce Bugu,
- Fundacja Teraz Dobry Moment

2. Stowarzyszenia:

- Federacja na Rzecz Reintegracji Społecznej,
- Powiślańskie Towarzystwo Społeczne,
- Stowarzyszenie Kulturalne Mieszkańców Guzowatki im. księdza Ignacego Skorupki,
- Stowarzyszenie "Nasza Wieś",
- Stowarzyszenie Klub Seniora 60±,
- Stowarzyszenie "Skrzydła Pasji"
- Stowarzyszenia Klub Seniora "DĄBRÓWKA"
- Klub Seniora "Jutrzenka"
- Stowarzyszenie Rodzicielstwa Zastępczego ISKRA NADZIEI,

3. Kluby sportowe:

- Gminny Klub Sportowy Dąbrówka,
- Międzyskolny Uczniowski Klub Sportowy Dąbrówka.

ZASOBY DEDYKOWANE OSOBOM STARSZYM

- Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania,
- Usługa opieki na odległość,
- Opieka wytchnieniowa,
- Wolontariat – szkolne koła wolontariatu,
- Wsparcie w formie dożywiania,

- Praca socjalna.

ZASOBY DEDYKOWANE OSOBOM Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

- Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania,
- Usługi asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami,
- Opieka wytchnieniowa,
- Wsparcie w formie dożywiania,
- Praca socjalna,

ZASOBY DEDYKOWANE OSOBOM W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI I ZAGROŻONYCH BEZDOMNOŚCIĄ

- Praca socjalna
- Schroniska dla osób bezdomnych i schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, brak na naszym terenie – podpisane umowy

ZASOBY DEDYKOWANE OSOBOM Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

- Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- Opieka wytchnieniowa,
- Praca socjalna.

ZASOBY DEDYKOWANE RODZINOM Z DZIEĆMI

- Praca socjalna,
- Wzmocnienie wsparcia i pomocy asystenta wobec rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze,
- Dostęp do specjalistycznego poradnictwa, warsztatów, terapii i innych działań wzmacniających rodzinę i podnoszących kompetencje rodzicielskie,

Tabela 13. Pozostałe zasoby pomocy społecznej w gminie Dąbrówka – informacje pogłębiające

Nazwa podmiotu	Wymiar świadczenia usług	Liczba personelu	Podmiot prowadzący	Sposób kierowania do podmiotu	Źródło finansowania	Koszty utrzymania
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	X	8 członków	Gmina Dąbrówka	Funkcjonuje na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu uzależnieniom	Budżet własny	40 347,90
Punkt Konsultacyjno - Informacyjny	Dane: 1. 197 konsultacji; 2. 75 konsultacji; 3. 99 konsultacji	1. Psycholog, terapeuta systemowy, doradca zawodowy. 2. Konsultant ds. uzależnień, Pedagog 3. Specjalista z zakresu przemocy w rodzinie	Gmina Dąbrówka	Działalność przy GKRPA	Budżet własny	66 880,00
Zespół Interdyscyplinary w Gminie Dąbrówka	X	9 członków	Gmina Dąbrówka	Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej	Budżet własny Budżet państwa - dołacja	X 6 000,00
Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie i mediacja - punkt	103	-	Powiat wołomiński	Ustawa o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym	Budżet powiatu	-

powierzony do prowadzenia Fundacji Inter Vivos, z siedzibą: ul. Kłobuckiego 8c/126 02-699 Warszawa	(porady w ramach poradnictwa obywatelskiego)			poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej		
--	--	--	--	---	--	--

Źródło: dane OPS

Ponadto mieszkańcy gminy Dąbrówka korzystają również z usług oferowanych przez jednostki powiatowe:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – jednostka organizacyjna pomocy społecznej na szczeblu powiatowym
- Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce
- Dwa Powiatowe Domy Pomocy Społecznej – jeden znajdujący się w Radzyminie, drugi w Zielonce - łączna liczba miejsc wynosi 174. W 2024 roku w DPS-ach (również poza terenem powiatu wołomińskiego) w przebywało 7 mieszkańców gminy Dąbrówka. Z tego tytułu Gmina poniosła odpłatność na łączną kwotę 348 128,75 zł
- Cztery Powiatowe Środowiskowe Domy Samopomocy – posiadają sumarycznie 113 miejsc
- Mieszkanie treningowe
- Placówka specjalistycznego poradnictwa rodzinnego świadcząca usługi w postaci terapii rodzinnej
- Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży prowadzony przez inny podmiot na zlecenie powiatu – posiada 20 miejsc
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Tłuszczu i w Wołominie
- Powiatowe Centrum Opiekuńczo – Mieszkalne w Kobyłce

3.2.2. USŁUGI ŚWIADCZONE W ŚRODOWISKU

W gminie Dąbrówka mieszkańcy mają możliwość korzystania z różnorodnych usług świadczonych w środowisku lokalnym, bez konieczności korzystania z opieki instytucjonalnej. Usługi te realizowane są przede wszystkim przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz jednostki współpracujące. Główne obszary wsparcia obejmują pomoc żywnościową, świadczenia opiekuńcze i wspierające osoby z niepełnosprawnościami, pracę socjalną, wsparcie rodzin oraz działania na rzecz przeciwdziałania przemocy. Poniżej przedstawiono przykładowe usługi dostępne na terenie gminy Dąbrówka, a **Tabela 14** prezentuje bardziej szczegółowe informacje dotyczące poszczególnych świadczeń, w tym ich wymiar oraz podmioty odpowiedzialne.

1) Praca socjalna

Praca socjalna stanowi podstawową formę wsparcia dla rodzin i osób w trudnej sytuacji życiowej. Liczba rodzin objętych pomocą na przestrzeni ostatnich lat kształtowała się następująco:

- 2021 r. – 164 rodziny (366 osób),
- 2022 r. – 172 rodziny (361 osób),
- 2023 r. – 112 rodzin (238 osób),
- 2024 r. – 181 rodzin (395 osób).

W ramach pracy socjalnej realizowane są działania na rzecz osób starszych (60+), rodzin z dziećmi, osób zagrożonych bezdomnością, rodzin o trudnej sytuacji życiowej spowodowanej wystąpieniem przemocy domowej, uzależnień osób czy będących w kryzysie zdrowia psychicznego.

2) Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze wspierają osoby starsze i niesamodzielne w codziennym funkcjonowaniu. W gminie Dąbrówka realizowane były w zmiennym zakresie:

- 2021 r. – 585 godzin usług dla 8 osób,
- 2022 r. – usługi nie były świadczone,
- 2023 r. – 641 godzin dla 5 osób,
- 2024 r. – 191 godzin dla 4 osób.

3) Pomoc żywnościowa

Dzięki Funduszom Europejskim na Pomoc Żywnościową (FEPŻ) – w 2024 r. pomocą objęto 91 rodzin (176 osób), którym przekazano ponad 10 ton żywności o wartości blisko 60 tys. zł.

W 2024 roku w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu” z pomocy ogółem skorzystało 68 osób. Łącznie wydano 2 049 posiłków oraz 46 świadczeń pieniężnych z przeznaczeniem na zakup żywności. W ramach Programu realizowano wsparcie w formie gorących posiłków oraz zasiłków celowych na zakup żywności. Z pomocy w formie posiłku, głównie realizowanego w stołówkach szkolnych dla dzieci i uczniów w 2024 roku skorzystały 24 osoby. Natomiast z pomocy w formie zasiłku celowego na zakup żywności w 2024 roku było to 51 osób. Program ogranicza zjawisko niedożywienia dzieci i osób starszych.

4) Usługi dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin

Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością – w 2024 r. wsparciem objęto 24 osoby (w tym 2 dzieci), zrealizowano 7 960 godzin usług dzięki pracy 9 asystentów.

Opieka wytchnieniowa – w 2024 r. wsparciem objęto 4 opiekunów, zrealizowano 444 godziny usług, odciążając rodziny osób z niepełnosprawnościami.

5) Wsparcie psychologiczne i specjalistyczne

Na terenie gminy prowadzone jest poradnictwo psychologiczne, rodzinne i specjalistyczne, także w formie mobilnej. W 2024 r. zrealizowano łącznie:

- 197 konsultacji psychologa/terapeuty systemowego/doradcy zawodowego,
- 75 konsultacji konsultanta ds. uzależnień i pedagoga,
- 99 konsultacji specjalisty ds. przemocy w rodzinie.

Wsparcie to obejmowało m.in.:

- prowadzenie mediacji rodzinnych,
- poradnictwo psychologiczne i rodzinne,
- wsparcie dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego,
- interwencję w sytuacjach przemocy domowej.

6) Wsparcie rodzin

Kluczową rolę w kontekście wsparcia rodzin odegrała asystentura rodzinna – jeden asystent objął pomocą 14 rodzin, w których wychowywało się łącznie 28 dzieci. Praca asystenta koncentrowała się na wzmacnianiu kompetencji wychowawczych rodziców, wspieraniu w codziennym funkcjonowaniu oraz zapobieganiu umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej.

Uzupełnieniem tej formy wsparcia były Warsztaty Umiejętności Wychowawczych, skierowane do rodziców i opiekunów, podczas których uczestnicy mieli możliwość podniesienia swoich kompetencji w

budowaniu relacji z dziećmi, lepszego rozumienia ich potrzeb oraz radzenia sobie z trudnymi sytuacjami wychowawczymi.

Ważnym elementem polityki prorodzinnej gminy był także program „TakRodzina.pl”, w ramach którego w 2024 roku wydano 323 karty rodzinne. Program ten wspiera przede wszystkim rodziny wielodzietne, oferując im zniżki m.in. na posiłki dla dzieci w placówkach oświatowych oraz zajęcia prowadzone w Gminnym Centrum Kultury, przyczyniając się tym samym do poprawy jakości życia i wyrównywania szans rozwojowych dzieci i młodzieży.

7) Przeciwdziałanie przemocy

W 2024 roku w gminie Dąbrówka działania w obszarze przeciwdziałania przemocy były realizowane przede wszystkim przez Zespół Interdyscyplinarny, który koordynuje pomoc rodzinom dotkniętym tym problemem. W ciągu roku odbyło się 13 posiedzeń Zespołu oraz 152 spotkania grup diagnostyczno-pomocowych prowadzonych w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Dzięki tym działaniom wsparciem objęto 31 rodzin doświadczających przemocy domowej. W porównaniu z latami wcześniejszymi odnotowano wzrost liczby rodzin wymagających interwencji oraz zwiększenie liczby małoletnich będących świadkami przemocy, co wskazuje na rosnącą skalę wyzwań w tym obszarze i potrzebę dalszego rozwijania systemu wsparcia.

8) Inicjatywy lokalne i integracyjne

Świąteczna Paczka – w 2024 r. pomocą objęto 48 rodzin (115 osób, w tym 51 dzieci). Akcja miała charakter integracyjny i budujący więzi społeczne.

9) Schronienie dla osób bezdomnych

Na terenie gminy nie funkcjonuje własna placówka zapewniająca schronienie, jednak mieszkańcy w kryzysie bezdomności kierowani są na podstawie umów do instytucji działających poza gminą.

Tabela 14. Usługi środowiskowe świadczone na terenie jednostki

Grupa objęta wsparciem	Formy wsparcia świadczone w środowisku	Wymiar świadczonych usług	Podmiot odpowiedzialny za realizację usługi	Liczba personelu
Osoby starsze	Usługi opiekuńcze	W 2021 roku- 585 godzin dla 8 osób W 2022 roku- nie świadczone W 2023 roku- 641 godzin dla 5 osób W 2024 roku- 191 godzin dla 4 osób	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowce	1 os. Starsza= 1 realizator 2021- 8 2022- brak 2023- 5 2024- 4
	Usługi animacji środowiskowej / aktywności fizycznej – gimnastyka dla seniora	2024 – 12 osób	Urząd Gminy Dąbrowka	1
	AOON dla 60+	2021- 11 osób 2022- 15 osób 2023- 14 osób 2024- 11 osób	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowce	-
	OW dla 60+	2021, 2022 i 2023- nie realizowaliśmy 2024- brak osób 60 + w Programie	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowce	-
	Praca socjalna dla 60+	Brak możliwości wyodrębnienia świadczonej pracy socjalnej dla osób 60+ Praca socjalna ogółem: 2021- 164 rodziny (366 osób w rodzinach) 2022- 172 rodzin (361 osób w rodzinach) 2023- 112 rodzin (238 osób w rodzinach) 2024- 181 rodzin (395 osób w rodzinach)	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowce	2021- 5 prac. Socjalnych 2022- 5 prac. Socjalnych 2023- 5 prac. Socjalnych

Grupa objęta wsparciem	Formy wsparcia świadczone w środowisku	Wymiar świadczonych usług	Podmiot odpowiedzialny za realizację usługi	Liczba personelu
				2024- 4 prac. Socjalnych
Osoby z niepełnosprawnościami	AOON	2021- 18 osób 2022- 26 osób 2023- 24 osoby 2024- 24 osoby	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce	2021- 7 asystentów 2022- 9 asystentów 2023- 8 asystentów 2024- 9 asystentów
	OW	2021, 2022, 2023- nie realizowaliśmy 2024- 4 osoby	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce	2024- 4 realizatorów
	Usługi opiekuńcze	2021- 6 osób 2022- nie świadczone 2023- 4 osoby 2024- 3 osoby	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce	2021- 6 2022- brak 2023- 4 2024- 3
	Praca socjalna	Brak możliwości wyodrębnienia świadczonej pracy socjalnej dla osób niepełnosprawnych. Praca socjalna ogółem: 2021- 164 rodziny (366 osób w rodzinach) 2022- 172 rodzin (361 osób w rodzinach) 2023- 112 rodzin (238 osób w rodzinach) 2024- 181 rodzin (395 osób w rodzinach)	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce	2021- 5 prac. Socjalnych 2022- 5 prac. Socjalnych 2023- 5 prac. Socjalnych 2024- 4 prac. Socjalnych

Grupa objęta wsparciem	Formy wsparcia świadczone w środowisku	Wymiar świadczonych usług	Podmiot odpowiedzialny za realizację usługi	Liczba personelu
	Pomoc społeczna dla osób z niepełnosprawnościami np. zasiłki stałe,	Pomoc społeczna (zasiłki okresowe, celowe i stałe): 2021- 41osób 2022- 41 osób 2023- 38 osób 2024- 41 osób Świadczenia rodzinne(zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, SZO): 2021- 210 osób 2022- 222 osoby 2023- 281 osób 2024- 278 osób	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowce	2021- 5 prac. Socjalnych i 3 pracowników świadczeń rodzinnych 2022- 5 prac. Socjalnych i 2 pracowników świadczeń rodzinnych 2023- 5 prac. Socjalnych i 2 pracowników świadczeń rodzinnych 2024- 4 prac. Socjalnych i 2 pracowników świadczeń rodzinnych
Rodziny z dziećmi	Prowadzenie wsparcia i poradnictwa psychologicznego i rodzinnego (także mobilnego) (m. in. Psycholog - terapeuta systemowy, pedagog),	Dane 2024 rok: 1. 197 konsultacji; 2. 75 konsultacji; 3. 99 konsultacji	Urząd Gminy Dąbrowka, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	3

Grupa objęta wsparciem	Formy wsparcia świadczone w środowisku	Wymiar świadczonych usług	Podmiot odpowiedzialny za realizację usługi	Liczba personelu
		1. Psycholog, terapeuta systemowy, doradca zawodowy – 16 godz. miesięcznie 2. Konsultant ds. uzależnień, Pedagog 16 godz. miesięcznie 3. Specjalista z zakresu przemocy w rodzinie 16 godz. miesięcznie		
	Usługi prowadzenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego	8 godzin tygodniowo / 32 godziny miesięcznie 103 konsultacje w 2024 roku (porady w ramach poradnictwa obywatelskiego)	Powiat wołomiński	1
	Prowadzenie profilaktyki, realizacja Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii	Warsztaty dla uczniów, rodziców, i pedagogów, (cyklicznie) – ilość uczestników – 1 104 Szkolenia pedagogów w zakresie realizacji programów rekomendowanych, – ilość uczestników – 11 Warsztaty kompetencji wychowawczych (cyklicznie) – ilość uczestników -81 - organizacja wypoczynku letniego – ilość uczestników - 52	Urząd Gminy Dąbrówka, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	-

Grupa objęta wsparciem	Formy wsparcia świadczone w środowisku	Wymiar świadczonych usług	Podmiot odpowiedzialny za realizację usługi	Liczba personelu
		Konferencja "Przeciwdziałanie przemocy wobec dzieci- Dąbrówka 2024. Zapobiegamy, chronimy, pomagamy"- ilość uczestników 72;		
	Usługi asystenta rodziny	84 godz. miesięcznie 2022 - 13 rodzin 2023 - 12 rodzin 2024 - 14 rodzin	GOPS	1

Źródło: dane OPS

3.3. DIAGNOZA POTRZEB WYBRANYCH GRUP DOCELOWYCH W PODZIALE NA OBSZARY WSPARCIA

W celu poznania problemów i potrzeb najbardziej wrażliwych grup społecznych gminy Dąbrówka przeprowadzono warsztaty m.in. z przedstawicielami instytucji świadczącej usługi z zakresu pomocy społecznej, organizacji pozarządowych, radnych czy pracowników Urzędu Gminy Dąbrówka. Diagnoza objęła trzy obszary wsparcia grup społecznych:

- Wsparcie osób starszych,
- Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i w kryzysie zdrowia psychicznego,
- Wsparcie rodzin z dziećmi,

Każda grupa społeczna wskazała na podobne obszary tematyczne wymagające interwencji i wsparcia, których rozwój może przyczynić się do poprawy jakości życia w gminie. Są to:

- Włączenie społeczne
- Zdrowie
- Pomoc i usługi społeczne
- Edukacja
- Kultura i spędzanie wolnego czasu
- Infrastruktura i transport

Poniżej przedstawiono wyniki pracy warsztatowej, które na dalszym etapie tworzenia planu deinstytucjonalizacji stanowiąc będą podstawę opracowywania działań zwiększających inkluzję i funkcjonowanie systemu pomocy społecznej.

OBSZAR WSPARCIA OSÓB STARSZYCH

Poprawa jakości życia osób starszych w gminie Dąbrówka wymaga zintegrowanych działań obejmujących zdrowie, integrację społeczną, edukację, kulturę, transport oraz dostępność wsparcia instytucjonalnego i międzyludzkiego. Diagnoza warsztatowa wskazuje na istotne wyzwania, ale także na lokalne zasoby i potencjał, które mogą zostać wykorzystane w rozwoju usług społecznych.

Włączenie społeczne

Osoby starsze często borykają się z barierami komunikacyjnymi (brak prawa jazdy, trudności w porozumiewaniu się), barierami architektonicznymi oraz ograniczeniami w kontaktach społecznych. Skutkuje to wykluczeniem i osamotnieniem. Seniorzy nie zawsze wykazują chęć angażowania się w życie wspólnoty, a dodatkowym ograniczeniem jest brak odpowiednich przestrzeni lokalowych sprzyjających integracji. Jednocześnie posiadają oni bogate doświadczenie życiowe, dysponują dużą ilością wolnego czasu i często są otwarci na udział w działaniach społecznych. Potencjałem są Koła

Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich, Kluby Seniora oraz inne miejsca aktywizacji, które mogą odgrywać kluczową rolę w przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu.

Zdrowie

W obszarze zdrowia zidentyfikowano ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, brak lokalnych punktów rehabilitacyjnych. Atutem gminy jest jednak funkcjonowanie trzech rozwijających się ośrodków zdrowia. Dodatkowe wsparcie stanowią nowoczesne formy opieki, takie jak teleopieka, teleporady czy opaski monitorujące stan zdrowia. Istotne znaczenie ma również praca socjalna, usługi opiekuńcze i usługi Asystenta Osobistego Osoby z Niepełnosprawnością.

Pomoc i usługi społeczne

W zakresie pomocy społecznej seniorzy napotykają trudności związane z wysokimi kosztami usług instytucjonalnych (np. DPS), brakiem aktywnego wolontariatu. Zauważalny jest niewystarczający poziom zaangażowania rodzin w opiekę nad osobami starszymi, zaś w najtrudniejszej sytuacji są seniorzy samotni, pozostawieni zupełnie wsparcia ze strony rodzin. Równocześnie gmina posiada lokalny potencjał – wsparcie asystentów osobistych, świadczenia finansowe, programy pomocy żywnościowej oraz praca socjalna. Rozwój wolontariatu i wzmocnienie usług opiekuńczych, w tym wytchnieniowych oraz opieki w miejscu zamieszkania, jak również wprowadzenie usług sąsiedzkich może znacząco poprawić sytuację seniorów.

Edukacja

Ograniczona aktywność edukacyjna osób starszych wynika z braku motywacji, problemów zdrowotnych, niepełnosprawności i niewystarczającej oferty edukacyjnej. Istnieje jednak potencjał w postaci programów profilaktycznych, szkoleń z korzystania z nowych technologii, projektów socjalnych i zdrowotnych dedykowanych seniorom. Wzmocnienie i promocja tych działań mogą zwiększyć udział osób starszych w edukacji, poprawiając ich aktywność i samopoczucie.

Kultura i spędzanie wolnego czasu

Cześć seniorów wykazuje ograniczone zainteresowanie uczestnictwem w wydarzeniach kulturalnych, co często wynika ze stanu zdrowia i trudności w komunikacji. Potencjałem są jednak kluby seniora, Gminna Biblioteka Publiczna, Gminne Centrum Kultury, Koła Gospodyń Wiejskich oraz wydarzenia lokalne – festyny, pikniki czy spotkania okolicznościowe. Odpowiednie wykorzystanie tych zasobów może sprzyjać integracji i aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym osób starszych.

Infrastruktura i transport

Bariery komunikacyjne i architektoniczne ograniczają mobilność seniorów i utrudniają im dostęp do usług. Brak wsparcia sąsiedzkiego dodatkowo pogłębia te trudności. Potencjał stanowią natomiast lokalne instytucje – GOPS, ośrodki zdrowia, a także rozwój usług asystenckich, transportowych i sąsiedzkich, które mogłyby ułatwić osobom starszym funkcjonowanie.

Wnioski

Uczestnicy warsztatów wskazali na konieczność zapewnienia seniorom kompleksowej pomocy w miejscu zamieszkania poprzez rozwój usług społecznych, opiekuńczych i integracyjnych. Istotnym kierunkiem jest rozwój usług sąsiedzkich, transportowych, wolontariatu oraz wprowadzenie usług

asystenckich, które wspierałyby osoby starsze w codziennym funkcjonowaniu. Podkreślono również wagę współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi, rozwój usług krótkoterminowego wsparcia w formie dziennej lub całodobowej, promocję rodzinnych domów pomocy, a także zapewnienie gorących posiłków z dowozem. Ważnym elementem jest także wsparcie psychologiczne i terapeutyczne oraz systematyczne podnoszenie kompetencji kadr opiekuńczych.

OBSZAR WSPARCIA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Na terenie gminy Dąbrówka poziom wsparcia osób z niepełnosprawnościami oraz w kryzysie zdrowia psychicznego pozostaje niewystarczający i wymaga dalszego rozwoju. Przeprowadzone warsztaty wskazują na szereg problemów i barier, ale jednocześnie ujawnia lokalne zasoby oraz potencjały, które mogą być fundamentem dla budowania nowoczesnego i dostępnego systemu usług społecznych dla tej grupy społecznej.

Włączenie społeczne

Osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby w kryzysie zdrowia psychicznego często doświadczają izolacji, nietolerancji, depresji i wykluczenia społecznego. Bariery komunikacyjne, trudności finansowe oraz brak odpowiednio dostosowanych przestrzeni ograniczają ich aktywność. Istotnym wyzwaniem pozostaje również stygmatyzacja oraz niewystarczająca wrażliwość społeczności lokalnej na potrzeby tych grup. Potencjałem są lokalne instytucje i organizacje, takie jak GOPS, Kluby Seniora, GCK, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe oraz PCPR, WTZ, ŚDS. Ważną rolę odgrywają również, urzędy pracy oraz wolontariat, które wspierają integrację społeczną i zawodową.

Zdrowie

Najczęściej wskazywane problemy to ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, długi czas oczekiwania na wizyty, utrudniony dostęp do rehabilitacji, profilaktyki i usług domowej opieki pielęgnacyjnej oraz problemy finansowe związane z leczeniem. W przypadku osób w kryzysie psychicznym istotną barierą jest brak odpowiedniej liczby poradni psychologiczno-pedagogicznych i specjalistycznych placówek wsparcia. Na poziomie powiatu funkcjonują jednak DPS-y, Zakłady Opiekuńczo-Lecznicze, poradnie rehabilitacyjne i ośrodki zdrowia, które stanowią znaczące wsparcie. W gminie działa Punkt Konsultacyjno-Informacyjny, zapewniający dostęp do psychologa, instruktora terapii uzależnień, pedagoga i specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy, co stanowi ważne ogniwo lokalnej sieci wsparcia.

Pomoc i usługi społeczne

Wśród kluczowych trudności osób z niepełnosprawnościami znajduje się brak mieszkań chronionych i wspomaganych dostosowanych do ich potrzeb, a także rosnąca liczba osób wymagających wsparcia

przy ograniczonej dostępności usług. Wskazuje to na konieczność rozwoju usług asystenckich, opieki wytchnieniowej oraz usług opiekuńczych – szczególnie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Potencjałem jest udział gminy w programie „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością” i „Opieka wytchnieniowa”. Ważnym kierunkiem rozwoju jest także promocja rodzinnych domów pomocy oraz krótkoterminowych form wsparcia (dziennego i całodobowego).

Edukacja

Jednym z podstawowych problemów jest niski poziom świadomości społecznej dotyczącej potrzeb osób z niepełnosprawnościami i zdrowiem psychicznym. Jednocześnie potencjał stanowią szkoły specjalne działające w powiecie, Powiatowy Urząd Pracy oraz projekty edukacyjne i profilaktyczne. Istotne jest zapewnienie możliwości kontynuowania edukacji przez osoby z niepełnosprawnościami i w kryzysie psychicznym, co zwiększa ich szanse na rynku pracy i sprzyja samodzielności, co wymaga zapewnienia usług transportowych.

Kultura i spędzanie wolnego czasu

Oferta kulturalna i rekreacyjna dla osób z niepełnosprawnościami oraz zaburzeniami psychicznymi jest często niedostosowana do ich potrzeb. Ograniczenia finansowe, czy brak dedykowanych wydarzeń kulturalnych dodatkowo potęgują poczucie wykluczenia. Potencjałem są Warsztaty Terapii Zajęciowej, Domy Pomocy Społecznej, a także lokalne instytucje, takie jak Gminne Centrum Kultury i Gminna Biblioteka, które mogą pełnić rolę miejsc integracji i aktywizacji społeczno-kulturalnej.

Infrastruktura i transport

Osoby z niepełnosprawnościami napotykają na bariery architektoniczne w przestrzeni publicznej i mieszkaniach oraz ograniczenia związane z rozproszoną zabudową gminy. Ważnym zagadnieniem jest konieczność zorganizowania usług transportowych dedykowanych osobom z niepełnosprawnościami, aby ułatwić im dostęp do placówek wsparcia oraz zwiększyć ich mobilność i samodzielność. Potencjał stanowią gminne środki transportu dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, a także rozwój alternatywnych form transportu, które mogą zwiększyć mobilność i samodzielność mieszkańców.

Wnioski

Uczestnicy warsztatów podkreślili konieczność zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami i w kryzysie zdrowia psychicznego kompleksowej pomocy w miejscu zamieszkania poprzez rozwój usług asystenckich, opiekuńczych i integracyjnych, z naciskiem na specjalistyczne usługi opiekuńcze. Zwrócono uwagę na potrzebę zwiększenia dostępności do specjalistów, rozwój mieszkalnictwa wspomaganego i treningowego, organizację warsztatów i spotkań integracyjnych oraz poprawę dostępu do transportu. Ważnym kierunkiem działań jest także zapewnienie opiekunów prawnych osobom niesamodzielnym, rozwój wolontariatu i wzmocnienie roli organizacji pozarządowych. Kluczowe znaczenie ma prowadzenie działań edukacyjnych dla społeczności lokalnej, mających na celu

przeciwdziałanie stygmatyzacji i wzmacnianie integracji społecznej. Istotnym elementem wsparcia jest również wykorzystanie nowych technologii w opiece (teleopieka, systemy monitoringu zdrowia), a także rozwój krótkoterminowych form wsparcia i zapewnienie gorących posiłków z dowozem dla osób najbardziej potrzebujących.

OBSZAR WSPARCIA RODZIN Z DZIEĆMI

Rodziny z dziećmi w gminie Dąbrówka stoją przed wieloma wyzwaniami w obszarze integracji społecznej, zdrowia, dostępu do usług oraz edukacji i organizacji życia codziennego. Diagnoza warsztatowa wskazuje zarówno na bariery, jak i potencjały, które mogą stanowić podstawę do budowania nowoczesnych i zintegrowanych usług wspierających rodziny.

Włączenie społeczne

Rodziny z dziećmi często napotykają trudności w angażowaniu się w życie społeczności lokalnej. Wynika to z braku czasu spowodowanego obowiązkami zawodowymi i rodzinnymi, a także z niechęci do otwierania się przed innymi mieszkańcami. Ogranicza to możliwość korzystania z korzyści płynących z uczestnictwa w inicjatywach lokalnych i budowania trwałych więzi społecznych. Potencjał w tym zakresie stanowią lokalne instytucje kultury, w tym Gminne Centrum Kultury i Gminna Biblioteka Publiczna organizujące różnorodne zajęcia dla dzieci i młodzieży, a także rozwijająca się sieć organizacji pozarządowych. Kluczowe znaczenie ma także organizacja zajęć pozalekcyjnych, warsztatów integracyjnych i spotkań wspierających rodziny, szczególnie na terenach oddalonych od głównej miejscowości.

Zdrowie

Rodziny mieszkające w gminie Dąbrówka wskazują na ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów. Brakuje również dostępu do niezbędnych terapii, a wysokie koszty leczenia i rehabilitacji stanowią istotną barierę. Dodatkowo problemem jest niska świadomość zdrowotna oraz lęk przed diagnozą. Wsparciem w tym zakresie są lokalne placówki zdrowotne, organizowane kampanie edukacyjne, spotkania profilaktyczne oraz wsparcie organizacji pozarządowych, które poprawiają dostępność do podstawowych usług medycznych.

Pomoc i usługi społeczne

Rodziny korzystające z pomocy społecznej często napotykają bariery wynikające z braku wiedzy o dostępnych formach wsparcia, a także z lęku przed stygmatyzacją i braku zaufania do instytucji. Problemy pogłębia niedobór środków finansowych oraz deficyty kadrowe w instytucjach pomocowych. Współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi jest ograniczona, co osłabia skuteczność działań. Podczas warsztatów szczególną uwagę zwrócono na sytuację rodzin wychowujących dzieci z

niepełnosprawnościami. Obowiązki opiekuńcze często uniemożliwiają rodzicom podjęcie lub utrzymanie pracy zarobkowej, co negatywnie wpływa na ich sytuację materialną. Podkreślono kluczową rolę asystenta rodziny w pracy z rodzinami przeżywającymi trudności opiekuńczo-wychowawcze. Uczestnicy wskazali na konieczność stabilizacji tej funkcji poprzez zatrudnianie asystentów na podstawie umów o pracę oraz rozwój specjalistycznego poradnictwa w ramach Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego. Ważnym elementem działań wspierających jest utrzymanie dzieci w rodzinie biologicznej, a w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej – umożliwienie jego powrotu. Wymaga to ścisłej współpracy pracowników socjalnych, asystentów rodziny i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz tworzenia warunków do funkcjonowania rodzin wspierających.

Edukacja i wychowanie

Rodziny zgłaszają potrzebę zwiększenia dostępności zajęć wyrównawczych dla uczniów wymagających dodatkowego wsparcia oraz rozwoju oferty edukacyjnej i wychowawczej wzmacniającej kompetencje rodziców. Podkreślono wagę działań profilaktycznych i wychowawczych, które mogą być wspierane przez policję, w szczególności dzielnicowych pełniących funkcję prewencyjną w środowisku lokalnym. Istotnym elementem rozwoju jest także promocja rodzicielstwa zastępczego oraz wsparcie rodzin zastępczych w opiece nad dziećmi.

Wnioski

Praca warsztatowa wskazuje, że rodziny z dziećmi w gminie Dąbrówka potrzebują zintegrowanego systemu wsparcia opartego na lokalnych zasobach, współpracy międzyinstytucjonalnej i rozwoju nowych usług. Kluczowe kierunki działań obejmują:

- rozwój usług asystenckich i poradnictwa specjalistycznego,
- wzmocnienie roli i stabilności asystenta rodziny,
- tworzenie warunków sprzyjających powrotowi dzieci z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych,
- poprawę dostępności zajęć pozalekcyjnych, integracyjnych i wyrównawczych,
- rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi i rodzinami wspierającymi,
- prowadzenie działań edukacyjnych i profilaktycznych wzmacniających kompetencje wychowawcze rodziców,
- lepszą dostępność do specjalistów,
- promocję idei rodzicielstwa zastępczego i wsparcie systemu pieczy.

W centrum działań powinno znaleźć się wzmacnianie rodziny w jej naturalnym środowisku, aby ograniczyć ryzyko dezintegracji i zapewnić dzieciom bezpieczne warunki do rozwoju.

3.4. ANALIZA POTRZEB

Podczas przeprowadzonych warsztatów wskazano deficytowe potrzeby w zakresie usług społecznych, które wymagają interwencji. Mieszkańcy doceniają działające na terenie gminy instytucje pomocowe oraz placówki medyczne, jednak nie są one w stanie sprostać szerokim potrzebom mieszkańców Dąbrówki. To w rozwoju istniejących instytucji, a także otwarciu nowych istnieje szansa na poprawę świadczenia pomocy mieszkańcom gminy. Zidentyfikowane w trakcie warsztatów deficyty usług stanowią istotne wyzwanie dla gminy, ale również wskazują kierunki rozwoju polityki społecznej w najbliższych latach.

3.4.1. POTRZEBY W ZAKRESIE ŚWIADCZONYCH USŁUG ORAZ USŁUGI DEFICYTOWE

Praca warsztatowa umożliwiła zdiagnozowanie problemów i potrzeb dotyczących podmiotów oraz organizacji działających na terenie gminy Dąbrówka.

POTRZEBY PODMIOTÓW I ORGANIZACJI

Podmioty i organizacje działające na terenie gminy Dąbrówka wskazują na szereg istotnych potrzeb, które utrudniają skuteczne świadczenie pomocy mieszkańcom.

Dostępność i jakość usług społecznych w gminie Dąbrówka napotykać na bariery infrastrukturalne, wynikające w zasadzie z braku odpowiedniej infrastruktury do zagospodarowania. Natomiast wskazać należy, że część budynków, w których obecnie świadczone jest wsparcie lub mogłoby być świadczone w przyszłości, nie spełnia standardów dostępności – brakuje wind czy odpowiednio przystosowanych łazienek. Ogranicza to możliwość korzystania z oferowanych usług osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnościami.

Istotnym problemem jest także niedobór specjalistów ochrony zdrowia – lekarzy, terapeutów i rehabilitantów – co znacznie ogranicza dostępność wsparcia medycznego i psychicznego.

Wiele osób, mimo dostępnych form wsparcia, nie wykazuje chęci do współpracy, co stanowi wyzwanie zarówno dla instytucji publicznych, jak i organizacji pozarządowych. Wskazuje to na konieczność rozwijania działań edukacyjnych, motywacyjnych oraz prowadzenia pracy środowiskowej. Część osób dotyka także wykluczenie komunikacyjne, które mimo potencjalnych chęci do uczestnictwa skutecznie zniechęca do angażowania się w działania prowadzone przez gminę.

Na terenie gminy brak jest placówek dziennego pobytu, co w sposób istotny hamuje rozwój opieki środowiskowej, w tym usług takich jak fizjoterapia, rehabilitacja czy specjalistyczne poradnictwo. Podobnie, nie funkcjonują systemowe rozwiązania w zakresie długoterminowej opieki – gmina nie

dysponuje domem pomocy społecznej ani mieszkaniami wspomaganymi i treningowymi. Brak tych form wsparcia powoduje, że osoby wymagające większej pomocy muszą korzystać z usług poza terenem gminy, co dodatkowo ogranicza możliwości integracji społecznej.

Organizacje pozarządowe, które mogłyby uzupełniać działania sektora publicznego, sygnalizują brak wystarczających środków finansowych na prowadzenie działalności pomocowej, co utrudnia realizację projektów i programów społecznych. Ponadto organizacje te napotykają na brak przestrzeni lokalowej do prowadzenia swojej działalności oraz zgłaszają niedostateczną ofertę zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży, które mogłyby wspierać rozwój ich zainteresowań i aktywności społecznej. Liczba i aktywność organizacji pozarządowych pozostają ograniczone. W konsekwencji potencjał społeczności lokalnej wciąż pozostaje niewykorzystany. Równocześnie podkreślana jest potrzeba kontynuowania i rozwijania współpracy z instytucjami zewnętrznymi, które mogą skutecznie wspierać działania pomocowe i integracyjne na terenie gminy.

Istotna jest także potrzeba uruchomienia darmowych zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży, które wypełniłyby wolny czas i wspierały rozwój zainteresowań. Wskazuje się również na brak mobilnego urzędnika, który mógłby docierać do osób mających trudności z załatwieniem spraw urzędowych, zwłaszcza w wśród osób z ograniczoną mobilnością.

Wszystkie te wyzwania wskazują jednoznacznie na konieczność wzmocnienia infrastruktury społecznej gminy Dąbrówka poprzez zwiększenie dostępności specjalistów, rozwój usług środowiskowych (np. fizjoterapia, rehabilitacja), uruchomienie mobilnych form pomocy oraz budowanie szerokiej współpracy między sektorem publicznym a społecznym.

POTRZEBY KADROWE I PROFESJI SPOŁECZNYCH

W gminie Dąbrówka zidentyfikowano braki kadrowe w obszarze zawodów społecznych i opiekuńczych. Przede wszystkim, zauważalna jest niewystarczająca liczba pracowników w zawodach opiekuńczych, co w perspektywie czasowej będzie wpływać na ograniczoną dostępność usług dla osób starszych, niesamodzielnych i z niepełnosprawnościami. Potrzebne jest zatrudnienie większej liczby opiekunów środowiskowych, asystentów osób zależnych oraz asystentów rodziny. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na poprawę jakości świadczonych usług.

Potrzebny jest również asystent, który mógłby wspierać mieszkańców mających trudności w samodzielnym załatwianiu spraw administracyjnych, zwłaszcza osoby starsze i z ograniczoną mobilnością. Drugą kluczową funkcją jest opiekun prawny dla osób z niepełnosprawnościami, szczególnie w przypadkach, gdy osoby te nie mają wsparcia ze strony rodziny lub ich sytuacja prawna wymaga zabezpieczenia interesów.

Rozwój usług społecznych i skuteczna realizacja procesu deinstytucjonalizacji w gminie Dąbrówka wymagają wzmocnienia zasobów kadrowych w zawodach opiekuńczych i specjalistycznych oraz wdrożenia nowych funkcji wspierających mieszkańców. Niezbędne jest także poszukiwanie innowacyjnych form zatrudniania, partnerstw międzysektorowych oraz pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania w celu zapewnienia stabilności kadrowej.

3.4.2. BARIERY REALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH

Przyczyny ograniczonej realizacji usług społecznych w gminie Dąbrówka mają charakter złożony i wynikają z nakładających się trudności finansowych, kadrowych, organizacyjnych oraz społecznych.

Jedną z głównych przyczyn są ograniczone zasoby finansowe, które utrudniają rozwój infrastruktury opiekuńczej, zatrudnianie specjalistów oraz wspieranie lokalnych organizacji pozarządowych. Brakuje także przestrzeni do prowadzenia działań terapeutycznych, integracyjnych czy edukacyjnych, co uniemożliwia rozwój nowych usług, takich jak rehabilitacja czy fizjoterapia.

Ograniczona jest również współpraca z organizacjami pozarządowymi – ich potencjał pozostaje niewykorzystany, m.in. z powodu braku odpowiednich przestrzeni lokalowych do prowadzenia działań oraz niewystarczającego wsparcia finansowego.

Kolejnym wyzwaniem jest ograniczona dostępność transportu publicznego. Niewielka liczba połączeń, małe zainteresowanie komunikacją zbiorową oraz brak rozwiązań dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami sprawiają, że mieszkańcy mniejszych miejscowości mają utrudniony dostęp do usług społecznych, zdrowotnych i kulturalnych. Problem ten nie tylko ogranicza możliwość korzystania z dostępnego wsparcia, lecz także hamuje integrację społeczną oraz aktywne uczestnictwo mieszkańców w życiu gminy.

Nie bez znaczenia pozostaje także postawa części mieszkańców, którzy niechętnie korzystają z usług społecznych, co wynika z braku zaufania do instytucji, wcześniejszych negatywnych doświadczeń lub niewystarczającej wiedzy o dostępnych formach pomocy. Niska świadomość społeczna dotycząca roli i znaczenia usług społecznych oraz brak doceniania działań profilaktycznych i integracyjnych pogłębiają skalę wyzwań.

Wszystkie te czynniki łącznie tworzą sieć barier, które sprawiają, że system wsparcia w gminie Dąbrówka nie jest w stanie zapewnić mieszkańcom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej opieki i pomocy na odpowiednim poziomie. Ich przezwyciężenie wymaga skoordynowanych działań, inwestycji w infrastrukturę, wzmocnienia potencjału kadrowego, lepszej koordynacji międzyinstytucjonalnej, a także aktywniejszego włączania organizacji pozarządowych oraz społeczności lokalnej w proces świadczenia usług społecznych. Niezbędne jest również opracowanie i realizacja długofalowej strategii w obszarze polityki społecznej.

4. PLAN ROZWOJU USŁUG SPOŁECZNYCH

Zidentyfikowane potrzeby mieszkańców gminy Dąbrówka oraz wyzwania, z jakimi mierzą się lokalne instytucje, posłużyły jako fundament do opracowania Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych na lata 2026–2030. Głównym celem Planu jest:

Zapewnienie kompleksowego i zintegrowanego systemu usług społecznych w gminie Dąbrówka, dostosowanego do rzeczywistych i zróżnicowanych potrzeb mieszkańców - ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia dla osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, osób w kryzysie zdrowia psychicznego oraz rodzin z dziećmi.

Realizacja celu głównego będzie możliwa dzięki wdrożeniu celów szczegółowych, opracowanych z myślą o konkretnych grupach odbiorców wsparcia. Poniższy schemat przedstawia ich zestawienie.

Osoby starsze

- Zapewnienie osobom starszym w gminie Dąbrówka kompleksowego wsparcia w miejscu zamieszkania poprzez rozwój usług społecznych, opiekuńczych i integracyjnych.

Osoby z niepełnosprawnościami i w kryzysie zdrowia psychicznego

- Umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami i w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie Dąbrówka dostępu do zintegrowanego systemu wsparcia ułatwiającego im aktywne i możliwe samodzielne funkcjonowanie w środowisku lokalnym.

Rodziny z dziećmi

- Rozwój zintegrowanego systemu wsparcia dla dzieci i rodzin w gminie Dąbrówka, który zapewni dostęp do usług, wychowawczych i integracyjnych, wspierając rozwój dzieci oraz umiejętności wychowawcze rodziców.

W dalszej części przedstawiono zestaw działań przypisanych do poszczególnych celów szczegółowych, uporządkowanych według obszarów wsparcia. Dla każdego z działań określono planowany czas realizacji, instytucje odpowiedzialne za wdrożenie, przewidywane koszty oraz możliwe źródła finansowania.

4.1.OSOBY STARSZE

Cel szczegółowy	Nazwa usługi	Cel usługi/działania	Okres realizacji	Podmioty odpowiedzialny/e	Źródło finansowania
1. Zapewnienie osobom starszym w gminie Dąbrówka kompleksowego wsparcia m.in. w miejscu zamieszkania poprzez rozwój usług społecznych, opiekuńczych i integracyjnych.	1.1. Rozwój usługi opiekuńczych w miejscu zamieszkania	<p>Cel: Umożliwienie seniorom pozostania w domu, poprawa jakości świadczonych usług</p> <p>Planowane działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie liczby opiekunów środowiskowych - dostosowanie zakresu usług oraz wymiaru usług do faktycznych potrzeb osób korzystających - podnoszenie kompetencji kadr świadczących usługi opiekuńcze i wzmocnienie nadzoru nad jakością realizowanych usług opiekuńczych 	2026-2030	GOPS, Urząd Gminy	budżet gminy, środki zewnętrzne
	1.2. Teleopieka	<p>Cel: poprawa bezpieczeństwa i samodzielności seniorów</p> <p>Działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - upowszechnienie stosowania nowych technologii w opiece nad osobami starszymi - zakup opasek bezpieczeństwa i wdrożenie systemu - połączenie usług opiekuńczych z usługami opieki na odległość 			
	1.3. Usługi sąsiedzkie	<p>Cel: zapewnienie podstawowej pomocy i przeciwdziałanie wykluczeniu</p>			

Cel szczegółowy	Nazwa usługi	Cel usługi/działania	Okres realizacji	Podmiot/ry odpowiedzialny/e	Źródło finansowania
		Działania: organizacja prostych form wsparcia (zakupy, rozmowa, drobna pomoc w domu) świadczonych przez przeszkolonych sąsiadów, tworzenie bazy zasobów lokalnych			
	1.4. Wolontariat senioralny / międzypokoleniowy	Cel: wzmacnianie więzi społecznych i aktywizacja mieszkańców Działania: tworzenie sieci wolontariuszy (seniorów i młodzieży) wspierających osoby starsze w codziennych czynnościach i integracji		GOPS, Urząd, GCK, GBP	
	1.5. Zapewnienie gorących posiłków osobom samotnym wraz z dowozem	Cel: zapobieganie niedożywieniu i izolacji społecznej osób starszych Działania: - zakup i dowóz ciepłych posiłków do domów osób samotnych, niesamodzielnych lub niepełnosprawnych		GOPS, Urząd Gminy	
	1.6. Opieka wytchnieniowa dla opiekunów osób starszych	Cel: odciążenie rodzin opiekujących się osobami starszymi Działania: - czasowe zapewnienie opieki (kilkugodzinnej lub całonidowej) nad seniorem w domu lub ośrodku wsparcia, aby umożliwić opiekunom odpoczynek		GOPS, Urząd Gminy	
	1.7. Międzypokoleniowe działania integracyjne	Cel: budowanie więzi społecznych i zapobieganie wykluczeniu		GOPS, Urząd, GCK, GBP	

Cel szczegółowy	Nazwa usługi	Cel usługi/działania	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Źródło finansowania
	1.8. Asystent seniora	<p>Działania: organizacja wydarzeń i warsztatów międzypokoleniowych (np. wspólne gotowanie, rękodzieło, gry)</p> <p>Cel: wsparcie w codziennym funkcjonowaniu i integracji społecznej</p> <p>Działania: indywidualna pomoc w kontaktach z instytucjami, aktywizacja i towarzyszenie, w tym usługa transportowa „door to door”</p>		GOPS, Urząd Gminy, NGO	

4.2.OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Cel szczegółowy	Nazwa usługi	Cel usługi/Działania	Okres realizacji	Podmioty odpowiedzialny/e	Źródło finansowania
2. Umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami i w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie Dąbrówka dostępu do zintegrowanego systemu wsparcia ułatwiającego im aktywne i możliwie samodzielne funkcjonowanie w środowisku lokalnym.	2.1. Rozwój usługi opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Cel: zapewnienie wsparcia osobom niesamodzielnym w miejscu zamieszkania, poprawa jakości świadczonych usług Planowane działania: - rozszerzenie zakresu i dostępności usług opiekuńczych, - zatrudnienie specjalistów (psycholog, terapeuta, pielęgniarka środowiskowa), - szkolenia kadry	2026-2030	GOPS	budżet gminy, środki zewnętrzne
	2.2. Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością (AOON)	Cel: zwiększenie samodzielności i mobilności Działania: wsparcie w codziennych czynnościach, uczestnictwie w życiu społecznym, kulturalnym, zawodowym		GOPS, Urząd Gminy	
	2.3. Usługi sąsiedzkie	Cel: umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami samodzielnego życia w środowisku lokalnym Działania: organizacja usług wsparcia sąsiedzkiego (pomoc w codziennych czynnościach, zakupy, kontakty społeczne), przeszkolenie i wynagrodzenie sąsiadów		GOPS, Urząd Gminy	

Cel szczegółowy	Nazwa usługi	Cel usługi/Działania	Okres realizacji	Podmioty odpowiedzialny/e	Źródło finansowania
	2.4. Opieka wychowawcza	Cel: odciążenie rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnościami Działania: zapewnienie czasowej opieki nad osobą zależną w miejscu zamieszkania lub ośrodka wsparcia		GOPS, Urząd Gminy	
	2.5. Wsparcie psychologiczne/ terapeutyczne dla opiekunów faktycznych	Cel: poprawa zdrowia psychicznego i dobrostanu Działania: indywidualne konsultacje, grupy wsparcia, terapia dla rodzin, warsztaty i szkolenia		GOPS, Urząd Gminy	
	2.6. Włączenie organizacji pozarządowych	Cel: wzmocnienie roli organizacji pozarządowych w systemie lokalnego wsparcia Działania: udzielanie dotacji, partnerstw i zlecanie zadań publicznych NGO działającym na rzecz potrzebujących; wspólne inicjatywy aktywizujące		GOPS, Urząd Gminy, NGO	

4.3. DZIECKO I RODZINA

Cel szczegółowy	Nazwa usługi	Cel usługi/działania	Okres realizacji	Podmioty odpowiedzialny/e	Źródło finansowania
3. Rozwój zintegrowanego systemu wsparcia dla dzieci i rodzin w gminie Dąbrówka, który zapewni dostęp do usług, wychowawczych i integracyjnych, wspierając rozwój dzieci oraz umiejętności wychowawcze rodziców	3.1. Akademia rodziny	Cel: zapewnienie kompleksowego wsparcia rodzinom w środowisku lokalnym oraz wzmacnianie kompetencji wychowawczych Działania: cykl warsztatów, szkoleń, programów, spotkań wzmacniających rodzinę	2026-2030	GOPS, Urząd Gminy	budżet gminy, środki zewnętrzne
	3.2. Asystentura rodziny	Cel: wzmocnienie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, poprawa jakości świadczonych usług Działania: zwiększenia wymiaru usługi, zatrudnienie asystenta rodziny na umowę o pracę		GOPS, Urząd Gminy	
	3.3. Rozwój specjalistycznego poradnictwa w ramach Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego	Cel: wczesne reagowanie na problemy rodzinne i wzmacnianie kompetencji wychowawczych Działania: rozwój punktu konsultacyjno-informacyjnego oferującego bezpłatne porady psychologiczne, pedagogiczne, prawne i socjalne		GOPS, Urząd Gminy	
	3.4. Rozwój pracy socjalnej prowadzonej na rzecz rodziny	Cel: wzmocnienie funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzin i zapobieganie kryzysom		GOPS	

Cel szczegółowy	Nazwa usługi	Cel usługi/działania	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Źródło finansowania
		Działania: rozszerzenie zakresu pracy socjalnej, szkolenia dla pracowników, praca środowiskowa z rodziną, opracowanie wspólnie z asystentem rodziny indywidualnych planów wsparcia			
	3.5. Organizacja zajęć pozalekcyjnych i innych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży (kluby/świetlice) w tym zajęcia rozwojowe	Cel: rozwój kompetencji społecznych i zainteresowań dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie wykluczeniu Działania: prowadzenie zajęć pozalekcyjnych w szkołach, świetlicach lub klubach środowiskowych (np. artystycznych, sportowych, edukacyjnych, profilaktycznych)		GOPS, Urząd Gminy, GCK, GBP, NGO, GKRPA, placówki oświatowe, przedszkola	
	3.6. Kampanie profilaktyczne i edukacyjne dla rodziców i dzieci	Cel: promocja pozytywnego rodzicielstwa i zdrowego stylu życia Działania: warsztaty, konkursy, broszury, spotkania z ekspertami, działania w szkołach		GOPS, Urząd Gminy, GCK, GBP, NGO, GKRPA, placówki oświatowe, przedszkola	

5. ZESTAWIENIE POTENCJALNYCH ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Ramy finansowe Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Dąbrówka na lata 2026–2030 określają szacunkowe nakłady niezbędne do skutecznej realizacji zaplanowanych działań i przedsięwzięć. Plan zakłada maksymalne wykorzystanie dostępnych źródeł finansowania, w tym środków własnych gminy, funduszy z budżetu województwa, funduszy krajowych oraz środków z Unii Europejskiej i innych funduszy zewnętrznych, w celu zapewnienia sprawnego wdrażania rozwiązań sprzyjających rozwojowi lokalnych usług społecznych.

Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację działań zaplanowanych w Planie zależna będzie od ich zakresu, harmonogramu realizacji, aktualnej sytuacji finansowej gminy Dąbrówka oraz jej możliwości inwestycyjnych. Kluczowe znaczenie będą miały także założenia długoterminowej polityki finansowej i społecznej gminy.

Poniżej przedstawiono zestawienie potencjalnych źródeł finansowania wraz z przypisanymi im obszarami działań. Analizę rozpoczęto od funduszy o najwyższym szczeblu – unijnych, następnie uwzględniono środki pochodzące z budżetu państwa, budżetu Województwa Mazowieckiego, a także z innych dostępnych funduszy i instrumentów wsparcia.

Tabela 15. Obszary dofinansowania w ramach funduszy unijnych

Program	Działanie	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027	Zdrowie pracowników	Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Zdrowie psychiczne w pracy	Wsparcie zdrowia psychicznego pracodawców i pracowników, w tym profilaktyka wypalenia zawodowego.
	Usługi społeczne i zdrowotne	Osoby starsze	Dzienne Domy Opieki Medycznej	Tworzenie i wsparcie funkcjonowania placówek oferujących dzienną opiekę medyczną.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami, osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Mieszkania treningowe i wspomagane	Zapewnienie warunków do samodzielnego funkcjonowania osób wymagających wsparcia.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami, osoby w kryzysie zdrowia psychicznego, Rodziny z dziećmi	Opieka wytchnieniowa	Wsparcie dla opiekunów osób zależnych poprzez czasowe przejęcie opieki.
		Osoby starsze	Aktywizacja seniorów	Zwiększenie samodzielności, przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i aktywizacja seniorów.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami, Rodziny z dziećmi	Usługi asystenckie	Pomoc osobom z niepełnosprawnościami w codziennym funkcjonowaniu.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi teleopiekuńcze	Zdalne monitorowanie stanu zdrowia i bezpieczeństwa osób starszych lub niesamodzielnych.

Program	Działanie	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi transportowe	Transport dla osób potrzebujących wsparcia, np. do placówek zdrowotnych czy społecznych.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Transport door-to-door	Indywidualny transport dla osób o ograniczonej mobilności.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi opiekuńcze	Świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Dostosowanie mieszkania	Adaptacja mieszkań do potrzeb osób starszych lub z niepełnosprawnościami.
	Usługi społeczne na rzecz rodzin	Rodziny z dziećmi	Mediacje rodzinne	Pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych poprzez mediacje.
		Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Konsultacje i porady psychologiczne	Wsparcie psychologiczne, psychoedukacja i działania profilaktyczne.
		Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom	Terapeutyczne i społeczne wsparcie osób z problemem uzależnień oraz ich rodzin.
		Rodziny z dziećmi	Poradnictwo prawne	Udzielanie porad prawnych w zakresie funkcjonowania rodziny.
		Rodziny z dziećmi	Terapia rodzinna	Terapia dla rodzin przeżywających trudności we współżyciu społecznym lub emocjonalnym.
		Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Psychoterapia indywidualna	Pomoc psychoterapeutyczna dla osób indywidualnych.
		Rodziny z dziećmi	Grupy wsparcia i warsztaty wychowawcze	Wzmacnianie kompetencji rodzicielskich i wymiana doświadczeń.

Program	Działanie	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
		Rodziny z dziećmi	Praca socjalna	Świadczenia pracy socjalnej na rzecz rodzin wymagających wsparcia.
	Rewitalizacja miast	Osoby z niepełnosprawnościami	Usuwanie barier architektonicznych	Likwidacja przeszkód utrudniających poruszanie się osobom z niepełnosprawnościami.
		Osoby z niepełnosprawnościami	Dostosowanie obiektów	Przystosowanie budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, poprawa dostępności przestrzeni publicznej.
Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027	-	Wszyscy mieszkańcy	Paczki żywnościowe/posiłki oraz działania towarzyszące, - warsztaty i doradztwo.	Zapewnienie osobom najbardziej potrzebującym podstawowej pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków oraz umożliwienie im udziału w bezpłatnych warsztatach na rzecz włączenia społecznego
Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego	Program Aktywny Maluch 2022-2029	Rodziny z dziećmi	Usługi opieki nad dziećmi	Tworzenie i funkcjonowanie nowych miejsc opieki dla dzieci do lat 3 (żłobki, kluby dziecięce, dzienni opiekunowie) poprzez dofinansowanie inwestycji infrastrukturalnych oraz kosztów bieżących.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 16. Obszary dofinansowania w ramach budżetu państwa oraz jednostek samorządowych

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej	Budżet państwa (80% lub 50% w zależności od modułu)	Program senior+	Osoby starsze	Dzienne Domy „Senior +” i Kluby „Senior +	Moduł 1 – jednorazowe wsparcie finansowe na utworzenie i/lub wyposażenie ośrodka wsparcia Moduł 2– zapewnienie funkcjonowania już istniejących ośrodków wsparcia, utworzonych w ramach modułu 1.
	Budżet państwa - Fundusz Solidarnościowy	„Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego	Osoby z niepełnosprawnościami, Rodziny z dziećmi	Opieka wytchnieniowa	Odciążenie członków rodzin lub opiekunów poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego lub powiatowego.
		„Opieka wytchnieniowa” dla Organizacji Pozarządowych	Osoby z niepełnosprawnościami, Rodziny z dziećmi	Opieka wytchnieniowa	Odciążenie członków rodzin lub opiekunów poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się Organizacje pozarządowe.
		„Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego	Osoby z niepełnosprawnościami	Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami	Celem Programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego lub powiatowego.

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
		„Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Organizacji Pozarządowych	Osoby z niepełnosprawnościami	Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami	Celem Programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się Organizacje pozarządowe.
		„Centra opiekuńczo-mieszkalne”	Osoby z niepełnosprawnościami	Centra opiekuńczo-mieszkalne	Stworzenie miejsc, gdzie osoby niepełnosprawne mogą zamieszkiwać na zasadach pobytu dziennego lub całodobowego, zapewniając im niezależność i samodzielność. Program adresowany jest do gmin i powiatów, które zorganizują usługi zamieszkiwania w formie pobytu dziennego lub całodobowego w Centrach.
	Budżet państwa (<80%) i budżet gminy (>20%)	Korpus Wsparcia Seniorów	Osoby starsze	Usługi opiekuńcze dla seniorów	1. Pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych (np. pomoc w robieniu zakupów, przygotowywaniu posiłków, sprzątnięciu), 2. Podstawowa opieka higieniczno-pielęgnacyjna (pomoc w myciu, ubieraniu, poruszaniu się), 3. Zapewnienie kontaktów z otoczeniem (pomoc w uczestniczeniu w wydarzeniach społecznych, zapewnienie towarzystwa), 4. Dofinansowanie zakupu i użytkowania opasek bezpieczeństwa lub innych urządzeń, 5. Wsparcie w utrzymaniu samodzielności w miejscu zamieszkania

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
	Budżet państwa (<60%) i budżet gminy (>40%)	„Opieka 75+”	Osoby starsze	Usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze	Zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i więcej, które są osobami samotnymi, samotnie gospodarującymi, a także tych które pozostają w rodzinie.
	Budżet państwa (100%)	„Za życiem”	Rodziny z dziećmi	Wsparcie rodzin z dziećmi	Kompleksowe wsparcie dla rodzin z dziećmi z ciężkimi niepełnosprawnościami lub nieuleczalnymi chorobami, a także dla kobiet w ciąży i ich rodzin. Wsparcie obejmuje m.in.: jednorazowe świadczenie w wysokości 4000 zł, asystenci rodzin, wczesne wspomaganie rozwoju dziecka i jego rodziny, usługi wspierające i rehabilitacyjne.
	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych - finansowany z budżetu państwa, pracodawców i innych źródeł	„Dostępna przestrzeń publiczna”	Osoby z niepełnosprawnościami	Usuwanie barier architektonicznych	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do przestrzeni publicznej, informacji i komunikacji, a także technologii, urządzeń oraz usług powszechnie dostępnych lub powszechnie zapewnianych, na zasadzie równości z innymi osobami.
		„Samodzielność – Aktywność – Mobilność!”	Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi transportowe	Wzrost niezależności osób z niepełnosprawnościami oraz ułatwienie im aktywności społecznej lub zawodowej poprzez zapewnienie dostępu do korzystania z samochodu osobowego.

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
		niepełnosprawność			
		„Dostępność ponad barierami”	Osoby z niepełnosprawnościami	Usunięcie barier architektonicznych	Rozwój i zwiększenie dla osób z niepełnosprawnościami dostępności przestrzeni fizycznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej, a także dostępności produktów i usług, w tym dotyczących turystyki, rekreacji i kultury.
		„Centra informacyjno-doradcze dla osób z niepełnosprawnością”	Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi wspierające osoby z niepełnosprawnościami	Uruchomienie centrów oferujących kompleksowe wsparcie informacyjne, doradcze i eksperckie dla osób z niepełnosprawnościami oraz ich otoczenia, w tym w zakresie doboru technologii asystujących.
		„Zajęcia klubowe w WTZ”	Osoby z niepełnosprawnościami	Aktywizacja osób z niepełnosprawnościami	Rehabilitacja społeczna i zawodowa w formie warsztatów terapii zajęciowej.
		„Wsparcie Inicjatyw”	Osoby z niepełnosprawnościami	Integracja i aktywizacja osób z niepełnosprawnościami	Promowanie działań na rzecz aktywizacji środowiska osób niepełnosprawnych

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (moduł 1 i 2) oraz Ministerstwo Edukacji Narodowej (moduł 3)	Budżet państwa (80%) i budżet gminy (20%)	Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028	Rodziny z dziećmi	Opieka żywnościowa	Moduł 1 i 2 - zapewnia pomoc dzieciom, uczniom i młodzieży oraz obejmuje pomocą osoby dorosłe, zwłaszcza osoby starsze, chore, niepełnosprawne i samotne w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Moduł 3 - wzmocnienie opiekuńczej funkcji szkoły podstawowej poprzez tworzenie warunków umożliwiających spożywanie przez uczniów posiłku w trakcie pobytu w szkole.
Samorząd Województwa Mazowieckiego	Budżet Województwa Mazowieckiego (max. 80%)	"Wsparcie osób z niepełnosprawnościami na Mazowszu"	Osoby z niepełnosprawnościami	Dostęp do kultury dla osób z niepełnosprawnościami	Ułatwienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do instytucji kultury, dla których organizatorem jest Samorząd Województwa Mazowieckiego, poprzez możliwość skorzystania z ich oferty za preferencyjną cenę biletu, tj. 1 zł brutto za osobę z niepełnosprawnościami i 1 zł brutto za towarzyszącego jej opiekuna
		„Mazowsze dla Seniorów 2025"	Osoby starsze	Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych	Aktywizacja osób starszych, zapobieganie ich wykluczeniu i utracie samodzielności oraz polepszenie jakości życia mieszkańców regionu w wieku senioralnym. Działanie polega na udzieleniu gminom, miastom na prawach powiatu z terenu województwa mazowieckiego oraz dzielnicom m.st. Warszawy, pomocy finansowej przeznaczonej na realizację własnych zadań bieżących gmin, miast na prawach powiatu

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
					oraz dzielnic m.st. Warszawy, będących inicjatywą rad seniorów
		„Mazowsze dla Zdrowia Psychicznego 2025”	Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Promocja i ochrona zdrowia psychicznego	Wspieranie zadań związanych z promocją zdrowia psychicznego i profilaktyką zaburzeń wśród mieszkańców Mazowsza
		„Mazowsze dla młodzieży”	Rodziny z dziećmi	Aktywizacja młodzieży	Tworzenie i rozwój Młodzieżowych Rad poprzez dofinansowanie działań edukacyjnych, promocyjnych oraz organizacyjnych. Dotacje obejmują m.in. szkolenia dla młodzieżowych radnych i ich opiekunów, kampanie informacyjne oraz realizację inicjatyw młodzieżowych.
		„Mazowsze dla lokalnych centrów integracyjnych”	Wszyscy mieszkańcy	Integracja i aktywizacja mieszkańców	Zadania aktywizujące, integrujące i rozwijające lokalne społeczności poprzez zapewnienie podstawowej infrastruktury (takiej jak np. świetlice wiejskie, gminne/osiedlowe ośrodki kultury, domy kultury, domy pomocy społecznej, itp.) pełniące rolę tzw. „centrum integracyjno-kulturalne”
		„Mazowsze dla zdrowia 2025”	Wszyscy mieszkańcy	Promocja i ochrona zdrowia ogółem	Pomoc finansowa ze środków budżetu Województwa przeznaczona jest na zadania własne powiatów oraz miast na prawach powiatu o charakterze bieżącym z zakresu promocji i ochrony zdrowia, niebędące inwestycją, wyłączeniem działań

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
					związanych z profilaktyką zaburzeń i promocją zdrowia psychicznego.
Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej	Budżet państwa	Bon senioralny	Osoby starsze	Usługi opiekuńcze	Program wsparcia finansowego dla osób powyżej 75. roku życia, które wymagają regularnej opieki i mają bliskich aktywnych zawodowo.

Źródło: opracowanie własne

6. SYSTEMY MONITOROWANIA I OCENY

System monitorowania i ewaluacji odgrywa istotną rolę w procesie zarządzania rozwojem usług społecznych w gminie, stanowiąc niezbędny element do osiągnięcia zamierzonych celów. Umożliwia on bieżącą ocenę podejmowanych działań i postępów w realizacji Planu. Monitoring polega na systematycznym zbieraniu i poddawaniu analizie ilościowych oraz jakościowych danych dotyczących dokumentu, natomiast ewaluacja związana jest z oceną skuteczności, efektywności oraz użyteczności realizowanych celów. Monitorowanie Planu będzie prowadzone na poziomie każdego z obszarów na bieżąco, a raportowane raz w roku (na koniec II kwartału roku następnego). Raport z monitorowania będzie przede wszystkim uwzględniał wskaźniki określone na w niniejszym dokumencie.

6.1. WSKAŹNIKI REZULTATU I PRODUKTU

Wskaźniki służące monitorowaniu realizacji Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Dąbrówka na lata 2026–2030 zostały przypisane do poszczególnych celów szczegółowych. Ich zastosowanie umożliwi ocenę stopnia realizacji głównego celu Planu.

Wskaźniki zostały pogrupowane zgodnie z obszarami interwencji, których dotyczą. Warto jednak podkreślić, że część z nich – ze względu na swój przekrojowy charakter – może odnosić się do więcej niż jednego obszaru wsparcia, mimo że formalnie przypisano je do konkretnego celu szczegółowego. Szczegółowy wykaz wskaźników monitorujących realizację poszczególnych celów szczegółowych przedstawia **Tabela 17**.

Tabela 17. Wskaźniki rezultatu i produktu w podziale na obszary wsparcia

OSOBY STARSZE			
I.p.	Cel szczegółowy	Działanie	Nazwa wskaźnika
1.	Zapewnienie osobom starszym w gminie Dąbrówka kompleksowego wsparcia w miejscu zamieszkania poprzez rozwój usług społecznych, opiekuńczych i integracyjnych.	1.1. Rozwój usługi opiekuńczych w miejscu zamieszkania	1.1.1. Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi w miejscu zamieszkania w ciągu roku 1.1.2. Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych 1.1.3. Liczba pracowników realizujących usługi opiekuńcze 1.1.4. Liczba przeszkolonych pracowników świadczących usługi opiekuńcze
		1.2. Teleopieka	1.2.1. Liczba osób objętych teleopieką
		1.3. Usługi sąsiedzkie	1.3.1. Liczba osób objętych wsparciem w ramach usług sąsiedzkich
		1.4. Wolontariat senioralny / międzypokoleniowy	1.4.1. Liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze
		1.5. Zapewnienie gorących posiłków osobom samotnym wraz z dowozem	1.5.1. Liczba wydanych posiłków dla osób potrzebujących
		1.6. Opieka wytchnieniowa dla opiekunów osób starszych	1.6.1. Liczba osób objętych usługą opieki wytchnieniowej 1.6.2. Liczba zrealizowanych godzin usług opieki wytchnieniowej
		1.7. Międzypokoleniowe działania integracyjne	1.7.1. Liczba zorganizowanych spotkań integracyjnych w roku

		1.8. Asystent seniora	1.8.1. Liczba osób objętych wsparciem Asystenta Seniora
OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO			
l.p.	Cel szczegółowy	Działanie	Nazwa wskaźnika
2.	Umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami i w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie Dąbrówka dostępu do zintegrowanego systemu wsparcia ułatwiającego im aktywne i możliwe samodzielne funkcjonowanie w środowisku lokalnym.	2.1. Rozwój usługi opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi	2.1.1. Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi w miejscu zamieszkania w ciągu roku 2.1.2. Liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania w ciągu roku 2.1.3. 2.1.4. Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi 2.1.5. Liczba pracowników realizujących usługi opiekuńcze 2.1.6. Liczba przeszkolonych pracowników świadczących usługi opiekuńcze
		2.2. Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością (AOON)	2.2.1. Liczba osób korzystających z usług asystenta osobistego 2.2.2. Liczba zrealizowanych godzin usług opieki asystenckiej

		2.3. Usługi sąsiedzkie	2.3.1. Liczba osób objętych wsparciem w ramach usług sąsiedzkich
		2.4. Opieka wytchnieniowa dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami	2.4.1. Liczba osób objętych usługą opieki wytchnieniowej 2.4.2. Liczba zrealizowanych godzin usług opieki wytchnieniowej
		2.5. Wsparcie psychologiczne/ terapeutyczne dla opiekunów faktycznych	2.5.1. Liczba osób objętych wsparciem
		2.6. Włączenie organizacji pozarządowych	2.6.1. Liczba organizacji pozarządowych wspierających mieszkańców 2.6.2. Liczba podpisanych umów/porozumień
RODZINA Z DZIEĆMI			
I.p.	Cel szczegółowy	Działanie	Nazwa wskaźnika
3.	Rozwój zintegrowanego systemu wsparcia dla dzieci i rodzin w gminie Dąbrówka, który zapewni dostęp do usług, wychowawczych i integracyjnych, wspierając rozwój dzieci oraz umiejętności wychowawcze rodziców.	3.1. Akademia rodziny	3.1.1. Liczba osób/rodzin biorących udział w warsztatach
		3.2. Asystentura rodziny	3.2.1. Liczba rodzin objętych asystenturą rodzinną
		3.3. Rozwój specjalistycznego poradnictwa w ramach Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego	3.3.1. Liczba osób korzystających ze wsparcia
		3.4. Rozwój pracy socjalnej prowadzonej na rzecz rodziny	3.4.1. Liczba warsztatów/szkoleń dla rodziców
		3.5. Organizacja zajęć pozalekcyjnych i innych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży (kluby/świetlice) w tym zajęcia rozwojowe	3.5.1. Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach
		3.6. Kampanie profilaktyczne i edukacyjne dla rodziców i dzieci	3.6.1. Liczba kampanii/inicjatyw profilaktycznych

Źródło: opracowanie własne

6.2. OPIS SYSTEMU MONITOROWANIA REALIZACJI PLANU I OSIĄGNIĘCIA WSKAŹNIKÓW

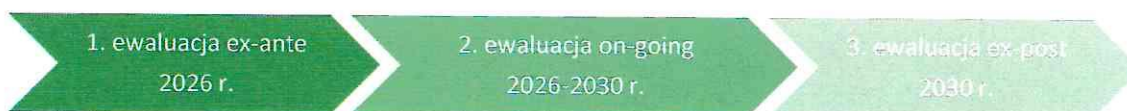
Monitoring realizacji Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Dąbrówka na lata 2025–2030 oraz ocena osiągania zaplanowanych wskaźników prowadzona będzie we współpracy z lokalnymi interesariuszami zaangażowanymi w przygotowanie i wdrażanie dokumentu, w tym:

- przedstawicielami władz gminy Dąbrówka,
- Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej,
- jednostkami organizacyjnymi gminy,
- organizacjami pozarządowymi,
- innymi partnerami społecznymi i instytucjonalnymi.

6.3. OCENA SKUTECZNOŚCI I EFEKTYWNOŚCI PLANU (EWALUACJA)

Ostatnim etapem wdrażania Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych gminy Dąbrówka na lata 2026–2030 będzie przeprowadzenie ewaluacji podjętych działań. Jej głównym celem będzie ocena efektów oraz zasadności realizowanych interwencji społecznych. Ewaluacja pozwoli określić stopień realizacji celów zawartych w Planie, a także ocenić skuteczność i efektywność podejmowanych działań.

Proces ewaluacji zostanie przeprowadzony w trzech etapach:

1. **Ewaluacja ex-ante (wstępna)** – realizowana przed formalnym przyjęciem Planu. Jej celem będzie ocena, czy proponowane cele i działania odpowiadają rzeczywistym potrzebom mieszkańców gminy Dąbrówka. Umożliwi to weryfikację zasadności planowanych interwencji oraz ich zgodności z lokalnymi priorytetami społecznymi i rozwojowymi.
2. **Ewaluacja on-going (bieżąca)** – prowadzona w trakcie realizacji Planu, jako integralna część systemu monitorowania. Ma na celu regularną ocenę postępów w realizacji celów operacyjnych oraz identyfikację ewentualnych barier i wyzwań. Dzięki temu możliwe będzie bieżące dostosowywanie działań do zmieniającej się sytuacji społecznej i organizacyjnej.
3. **Ewaluacja ex-post (końcowa)** – przeprowadzona po zakończeniu okresu obowiązywania Planu. Obejmie analizę osiągniętych rezultatów, trwałości wdrożonych rozwiązań oraz efektywności

wykorzystania zasobów. Pozwoli to na ocenę rzeczywistego wpływu podejmowanych działań na jakość życia mieszkańców gminy Dąbrówka.

Efektem ewaluacji trwającej podczas okresu realizacji i wdrażania Planu (ewaluacja on-going) powinny być coroczne sprawozdania przygotowywane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce z jednostkami odpowiedzialnymi za realizację poszczególnych działań. Sprawozdanie z realizacji Planu może stanowić integralną część rocznego sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrówce. Natomiast ewaluacja przeprowadzana w ostatnim roku obowiązywania Planu (ex-post), skoncentruje się na wykazaniu, w jakim stopniu przez cały okres funkcjonowania dokumentu został zrealizowany cel główny oraz wyznaczone cele szczegółowe. W związku z tym raport z tej ewaluacji powinien zawierać wykaz zrealizowanych działań oraz analizę efektywności wydatkowania środków finansowych.

7. SPIS ELEMENTÓW GRAFICZNYCH

7.1. TABELE

Tabela 1. Powiązanie celów Planu z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla	9
Tabela 2. Liczba ludności w podziale na płeć w latach 2022-2024	11
Tabela 3. Inne wskaźniki demograficzne	13
Tabela 4. Poziom wykształcenia w 2021 roku.....	13
Tabela 5. Poziom bezrobocia w latach 2022-2024	13
Tabela 6. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2022-2024	14
Tabela 7. Podstawowe informacje o Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dąbrówce	15
Tabela 8. Zatrudniona kadra GOPS w 2023 - 2024 roku i jej kwalifikacje	16
Tabela 9. Podstawowe informacje o Klubie Senior+	16
Tabela 10. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2022-2024	19
Tabela 11. Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej w podziale na typy rodzin	20
Tabela 12. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w ramach zadań własnych w latach 2022-2024 wraz z kwotą świadczeń	21
Tabela 13. Pozostałe zasoby pomocy społecznej w gminie Dąbrówka – informacje pogłębiające	25
Tabela 14. Usługi środowiskowe świadczone na terenie jednostki	32
Tabela 15. Obszary dofinansowania w ramach funduszy unijnych.....	55
Tabela 16. Obszary dofinansowania w ramach budżetu państwa oraz jednostek samorządowych	58
Tabela 17. Wskaźniki rezultatu i produktu w podziale na obszary wsparcia +	67

7.2. WYKRESY

Wykres 1. Piramida wieku i płci w 2024 roku	12
Wykres 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS w 2024 roku*	18
Wykres 3. Osoby objęte pomocą społeczną w gminie Dąbrówka w latach 2022-2024	19

7.3. MAPY

Mapa 1. Granice gminy Dąbrówka 11